

Serban Nichifor

Composer, Teacher

Roumania, Bucarest

About the artist

http://www.voxnovus.com/composer/Serban_Nichifor.htm

Born: August 25, 1954, in Bucharest, Romania

Married to Liana Alexandra, composer: http://www.free-scores.com/partitions_gratuites_lianaalexandra.htm#

Studies

National University of Music, Bucharest, Doctor in Musicology

Theology Faculty, University of Bucharest

International courses of composition at Darmstadt, Weimar, Breukelen and Munchen

USIA Stipendium (USA)

Present Position

Professor at the National University of Music, Bucharest (Chamber Music Department);

Member of UCMR (Romania), SABAM (Belgium), ECPMN (Holland)

Vice-president of the ROMANIA-BELGIUM Association

Cellist of the Duo INTERMEDIA and co-director of the NUOVA MUSICA CONSONANTE-LIVING MUSIC FOUNDATION INC.(U.S.A) Festival, with Liana ALEXANDRA

Selected Works

OPERA, SYMPHONIC, VOCAL-SYMPHONIC AND CONCERTANTE MUSIC:

Constellations for Orchestra (1977)

Symphony I Shadows (1980)

Cantata Sources (1977)

Cantata Gloria Heroum Holocausti (1978)

Opera Miss Christina (libretto by Mircea ELIADE, 1981... (more online)

Qualification: PROFESSOR DOCTOR IN COMPOSITION AND MUSICOLOGY

Personal web: <http://romania-on-line.net/whoswho/NichiforSerban.htm>

Associate: SABAM - IPI code of the artist : I-000391194-0

About the piece

Title: "LIANA ALEXANDRA, confessions about her music" - part 1

Composer: Nichifor, Serban

Licence: Copyright (c) by Serban Nichifor

Publisher: Nichifor, Serban

Instrumentation: Musicology

Style: Contemporary

Serban Nichifor on [free-scores.com](http://www.free-scores.com)

- Contact the artist
- Write feedback comments
- Share your MP3 recording
- Web page and online audio access with QR Code :

ȘERBAN NICHIFOR

LIANA ALEXANDRA

mărturii despre muzica ei

confessions about her music

Part 1

Bucharest 2011

free-scores.com

A trecut în infinitele spații ale eternității Ființa cea mai dragă mie, minunata mea soție **LIANA ALEXANDRA**, creatoare unică, compozitoare de geniu, a cărei muzică va straluci mereu ca un Luceafar al Culturii Românești și Universale.

Eminentă Profesoară Universitară Doctor la Universitatea Națională de Muzică din București (UNMB), membră a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România (UCMR) și a celei mai valoroase structuri a Biroului Simfonic al U.C.M.R., membră de onoare a Uniunii Compozitorilor Belgieni, membră a Societăților Internaționale *European Conference of Promoters of New Music* (ECPNM), *Nuova Musica Consonante - Living Music Foundation USA*, *Vox Novus New York*, *Visual Music Foundation – USA*, *Gaudeamus Foundation* (Olanda), *International Society of Contemporary Music* (ISCM), *Orpheus Foundation* (Belgia), *GEMA* (Germania), *Frau und Musik* (Germania), **LIANA ALEXANDRA** a fost distinsă cu peste 30 de premii internaționale de înalt prestigiu în USA, Israel, Olanda, Belgia, Anglia, Germania, Elveția, Italia, Franța, Spania, Japonia, Argentina, Mexic, cu *Marele Premiu al Uniunii Compozitorilor Belgieni*, cu titlul de *Ofițer al Ordinului Coroanei Belgiene acordat de Majestatea Sa Regele Albert II*, cu *Premiul George Enescu* al Academiei Române și cu mai multe premii ale Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România – premii ce i-au fost oferite de adevăratele personalități ale componisticii românești.

LIANA ALEXANDRA este autoarea unor *capodopere* ce impresionează profund prin Luminozitatea Divină a Expresiei Sonore, ilustrându-i plenar superioritatea Spiritului, elevația intelectuală, noblețea caracterului, puritatea morală și profunzimea credinței. De asemenea, **LIANA ALEXANDRA** este autoarea unor tratate esențiale în muzicologia românească și internațională dedicate raporturilor dintre muzică și matematică, precum și celor mai noi direcții ale genurilor de avangardă *Computer Music*, *Cyber Art* și *Visual Music*, unde s-a impus prin inovațiile ce i-au marcat prioritatea absolută pe plan mondial, bucurându-se de unanime aprecieri și în USA, unde au fost promovate la marile universități din Boston, New York și

Stanford. A făcut numai bine semenilor – familiei, colegilor, miilor de studenți pe care i-a îndrumat cu cea mai înaltă măiestrie și cu totală dăruire în disciplinele de vârf: compoziție muzicală, analize și forme, orchestrație – unde a fost **cea mai apreciată profesoară a Universității Naționale de Muzică din București.**

Această carte are structura unui compendiu, cuprinzând în primul rând o selecție de cronici și recenzii pe care LIANA ALEXANDRA a realizat-o, având ca destinație Biblioteca Națională.

După trecerea ei în Eternitate, am adăugat și alte elocvente aprecieri oferite de personalități marcante ale culturii românești și internaționale, reliefând tocmai *exceptionala activitate componistică și universitară a LIANEI ALEXANDRA.*

Pentru mine, LIANA a fost, este și va fi mereu adevăratul Înger Protector fără de care nimic nu mai are sens.

Nimeni și nimic nu ne va despărți niciodată ! LIANA și cu mine vom fi de-a pururi alături și pe pământ și în ceruri, acum și în vecii vecilor !

Liana, Dumnezeu să îți ocrotească sufletul neprihănit !

*

* *

Lianeii i-am dedicat tot ce am compus din momentul în care Bunul Dumnezeu ne-a unit ca *suflete pereche*, ce nu își găsesc fericirea decât împreună și care, atunci când El va voi să le reunească în nesfârșitele spații ale Eternității, nu se vor mai despărți NICIODATĂ !

Cu o durere imposibil de exprimat în cuvinte,

Șerban Nichifor, 12 Mai 2011

LIANA ALEXANDRA

Compozitoare

**Prof.Univ.Dr.Liana Alexandra Moraru
(U.N.M.B.)**

Date Biografice

M-am născut la București, la 27 mai 1947, într-o familie de intelectuali români (tatăl fiind ofițer, absolvent și o perioadă profesor al Școlii Superioare de Război, iar mama, licențiată în Științe Naturale). După absolvirea liceului „Gheorghe Lazăr“ din București, am urmat Conservatorul de Muzică „Ciprian Porumbescu“, secția compoziție, beneficiind de bursa de merit „George Enescu“. Am terminat Conservatorul în 1971, fiind declarată șefă de promoție pe țară și oprită în rândul cadrelor didactice ale instituției respective.

M-am format și mi-am perfecționat arta componistică lângă maștri proeminenți ai muzicii românești și de peste hotare, participând regulat la cursuri internaționale, cum ar fi cele de la Darmstadt (R.F.G.) și din S.U.A. (bursier USIA, United States Information Agency, al Departamentului de Stat American). Creația personală este oglindită în cele peste 100 de lucrări muzicale și studii, în aproape toate genurile de muzică, de la cel simfonic, vocal-sinfonic, concertant, la operă, muzică corală, muzică de balet, domeniile de consacrare fiind cele de amplă respirație și arcuire sonoră - simfonic, operă, balet.

**INSTITUȚII SAU ASOCIAȚII PROFESIONALE ÎN
CARE DESFĂȘOR ACTIVITĂȚI PERMANENTE:**

- membră *UCMR (Uniunea Compozitorilor si Muzicologilor din România)*;
- membră *ISCM (International Society for Contemporary Music)*;
- membră a biroului de conducere al *Institutului Internațional de Cercetare (American Biographical Institute U.S.A.)*;
- membră a *Consiliului Mondial al Femeilor Profesioniste (U.S.A.)*;
- membră a *Fundației Living Music Foundation (U.S.A.)*;
- Prim Vice-Presedintă *ACPRI (Asociația Culturală de Prietenie România-Israel)*;
- membră *ECPNM (European Conference of Promoters of New Music)*;
- membră *GEMA (Germania)*;
- membră *Frau und Musik (Germania)*;
- Co-Director Artistic al manifestării anuale de conferințe și concerte intitulate *NUOVA MUSICA CONSONANTE/ LIVING MUSIC FOUNDATION .Inc (U.S.A.)*;
- Expert Național în domeniul muzicii, înregistrat în *Registrul Național al Experților*;
- Expert evaluator *ARACIS*;
- Expert evaluator *CNCSIS*;
- Posed număr de licență internațional (drept de practică internațională) conferit de Statele Unite ale Americii și Republica Federală Germană, din anul 1980 și apoi reactualizat în 1993, începând cu anul 1971.

În același timp desfășor o activitate didactică neîntreruptă la Universitatea Națională de Muzică din București (UNMB) , din anul 1971, unde actualmente sunt Profesor Universitar Doctor, la Catedra de Compoziție, la disciplinele orchestrație, forme muzicale și compoziție . În anul 1994 mi-am susținut teza de doctorat în muzicologie, cu tema „*Creația muzicală – un inefabil demers între fantezie și rigoare aritmetică și geometrică*“.

**ACTIVITATE DE CREAȚIE – PRINCIPALELE
LUCRARI COMONISTICE:**

**LUCRĂRI SIMFONICE, VOCAL-SIMFONICE,
CONCERTANTE, OPERĂ:**

Simfonia I-a (1971)

Cantata I-a „*La curțile dorului*“ pe versuri de Lucian Blaga (1971)

„*Valențe*“ - moment simfonic (1973)

Concert pentru clarinet și orchestră (1974)

***Muzica Concertantă* pentru cinci soliști și orchestră (1975)**

Cantata a II-a „*Lauda*“ pentru soprană, bariton , cor mixt și orchestră pe versuri de Lucian Blaga (1977)

Cantata a III-a „*Tară - pământ, țară - idee*“ pentru cor de femei, recitator și orchestră, pe versuri de Nichita Stănescu (1977)

Simfonia a II-a „*Imnuri*“ (1978)

Opera-feerie pentru copii „*Craiasa Zapezii*“ după Hans Christian Andersen (1978)

Concert pentru flaut, violă și orchestră de cameră (1980)

Baletul „*Mica Sirena*“ după Hans Christian Andersen (1982)

Simfonia a III-a (1982-1983)

Simfonia a IV-a (1984)

Simfonia a V-a (1985-1986)

Opera „*În Labirint*“dupa George Arion (1987)

Simfonia a VI-a (1989)

Simfonia a VIII-a „*Ierusalim*“ (1990-1996)

Concert pentru orchestră de coarde (1991)

Concert pentru pian la patru maini și orchestră (1993)
Opera de cameră „Chant d’amour de la Dame a la Licorne“ pe versuri de Etienne de Sadeleer (1995)
Simfonia a VII-a (1995-1996)
Concert pentru saxofon și orchestră (1997)
„Pastorale“ pentru orchestră de suflatori (1999)
Concert pentru oboi și orchestra (2000)
Concert pentru orgă și orchestra (2002)
Simfonia a IX-a “Variations“, Computer Music (2003)
Computer Music „8 Studies“ (2004)
Video-opera “The Sojourn of Spirit”(2007)

MUZICĂ DE CAMERĂ

Sonata pentru flaut (1973)
Muzică pentru, clarinet, harpa și percuție (1972)
Secvență Lirică pentru clarinet, trompeta și pian (1974)
Doua Secvențe pentru soprană și orchestră de cameră (1976)
„Colaje“ pentru cvintet de alamă (1977)
„Incantații“ I pentru mezzo-soprană, flaut, clavecin și percuție (1978)
„Incantații“ II pentru clarinet, vioară, violă, violoncel și pian (1978)
„Consonanțe“ I pentru 4 tromboni (1978)
„Consonanțe“ II pentru clarinet și pian (1979)
„Consonanțe“ III pentru orgă solo (1979)
„Consonanțe“ IV pentru clarinet și bandă magnetică (1980)
„Consonanțe“ V pentru orgă solo (1980)

„Soarele si Luna” pentru cor mixt de camera pe versuri populare (1981)
„Imagini întrerupte” pentru cvintet de suflători (1983)
„Quasi Cadenza” pentru vioară (1983)
„Pastorale” pentru clarinet bas și pian (1984)
„Allegro veloce e caratteristico” pentru orgă solo (1985)
Sonata pentru șase corni (1986)
„Larghetto” pentru orchestră de cameră de coarde (1988)
„Intersectii”- sonata pentru corn și pian (1989)
Music for Het Trio (1990)
„ A Tre” pentru flaut, clarinet și fagot (1991)
„Cadenza” pentru pian (1992)
Sonata pentru pian (1993)
„Fantezie” pentru violoncel și pian (1994)
„Poem pentru România” și „Poem pentru Madona de la Neamț” pentru soprană și pian (versuri Eugen Van Itterbeek, 1994)
„Consonanțe” VI pentru cvartet de blockflote (1997)
„Cinci mișcări” pentru violoncel și pian(1997)
„Consonanțe” VII pentru harpă solo(1998)
„Melodie” pentru violoncel si pian(1999)
„Muzici paralele” pentru saxofon, violoncel și pian (2001)
„Incantații” III pentru violoncel și banda (2002)
„Basson Quartet” (2003)
„Ritmuri” pentru 4 percuționiști (2004)
„Omagiu Pionierilor Americani”(2003-2004)
„Elegie” pentru contrabas solo (2006)

CĂRȚI ȘI TRATATE :

- *Scheme și analize de forme omfone tonale*
- *Creația muzicală, un inefabil demers între fantezie și rigoare*
- *Tehnici de orchestrație*
- *Întinderea instrumentelor orchestrei simfonice moderne*
- *Sintaxe omofone tonale*
- *Analize polifone tonale*

LUCRĂRI TIPĂRITE LA:

Editura Muzicală (Bucuresti)

Edition Modern (Munchen)

Edition Furore (Frankfurt)

Edition Score-on-line (U.S.A. - Franța)

LUCRĂRI INTERPRETATE ȘI ÎNREGISTRATE ÎN:

România, U.S.A., Belgia, Olanda, Franța, Germania, Austria, Israel, Suedia, Cehia, Spania, Canada, la importante festivaluri naționale și internaționale.

În diferite cronici și prezentări de concerte adresate muzicii mele se arată printre altele:

“...muzica Lianeii Alexandra, înalt inspirată, întruchipează reflexul sensibil al unei adânci și bogate meditații asupra realității, asupra sensurilor cele mai generale ale vieții, ale existenței. Este aceasta, o muzică ce se arcuiește ferm în arhitecturi ce tind cu eleganță spre desăvârșire, o muzică ce captivează prin formele sale sonore, prin expresivitatea melodiei și forța ritmică și care are menirea și marea calitate

a persistenței, ca ecou sublimat, așezând trainice adevăruri și frumuseți în memoria noastră afectivă...“;

„...opera ei cultivă înalte valori morale și umane, profunde sentimente de demnitate națională și iubirea gliei strămoșești...“

PREMII ȘI DISTINCȚII:

Premiul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România (1975, 1979, 1980, 1982, 1984, 1987, 1988)

Premiul Academiei Române (1980)

Premiul „Gaudeamus“ (Olanda) (1979,1980)

Premiul I „Carl Maria von Weber“ (1979)

Diploma „Who`s Who in the World“ (1982-1983)

Premiul II – Mannheim-Gedock (1989)

Premiul Beer-Sheva, Israel (1986)

Premiul „Fanny-Mendelssohn“, Dortmund-Unna, Germania (1991)

Premiul ISCM – Mexico (1993),

„Femeia anului“ 1995, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, (S.U.A.)

„Femeia anului“ 1997, 1998 (Marea Britanie)

Premiul ACMEOR, Bucuresti (1997)

Premiul ACMEOR, Tel-Aviv (1998)

„International Commendation of Success“, U.S.A. (2000)

„The 20th Century Award“, U.S.A. (2000)

„Personalitatea internațională a anului 2001, 2007“, Marea Britanie

„Cercetătorul anului 2001“, U.S.A.

Medalia de Onoare a Statelor Unite ale Americii (2002)

Premiul Internațional al păcii (2003) - United Cultural Convention , U.S.A.

Ordinul “Meritul Cultural” clasa a II-a (2004)

Femeia anului 2005, 2006 , U.S.A.

Personalitatea Secolului XXI , U.S.A.

Premiul Internațional al Pacii (2007) - United Cultural Convention , U.S.A.

Gold Medal for Romania 2007 , U.S.A.

ACTIVITATE MUZICOLOGICĂ:

Peste 300 de articole, studii, emisiuni Radio,TV, în țară și străinătate. În prezent, am rubrică permanentă la Revista *TIMPUL*.

-Membru fondator și în colegiul redacțional al Revistei „*International Women Review*“ U.S.A., din anul 2008.

ACTIVITATE INTERPRETATIVĂ:

Membră a Duo-ului *INTERMEDIA* (Șerban Nichifor - violoncel și Liana Alexandra – pian). Recitaluri și înregistrări în țară și străinătate, cu un repertoriu preponderent contemporan, bazat pe stilul neo-consonant și pe muzica postmodernă.

Prof.Univ.Dr.Liana Alexandra Moraru

Numar de licență internațional:

000.72.96.95.35

000.72.96.94.37

Liana Alexandra și nuanțele sunetului (portret în alb-negru).

De obicei, un concert în genul **Portretului componistic** vine ca o răsplată tardivă, o recunoaștere reparatorie, o *consolare* sau o *descoperire*. Nici unul dintre aceste aspecte nu se potrivește cu **Portretul componistic Liana Alexandra**, organizat duminica trecută de Radiodifuziunea Română - realizator Veronica Zbarcea. Temeiuri ar fi destule în sprijinul afirmației mele. Mai întâi, pentru că Liana Alexandra este unul dintre numele importante, situate în *centrul atenției noastre* privind componistica românească. Poate chiar impropriu limitez la noi renumele artistei, deoarece, de ani de zile, creațiile sale se aud în lume, sunt premiate și aplaudate. Pornind de aici, un al doilea argument ar fi acela al demonstrației propuse de acest concert care, în totalitate, este alcătuit din prime audiții în România, sau prime audiții absolute, plasate pe o extensie temporală de aproximativ un deceniu, cu o pondere considerabilă pentru ultimii trei-patru ani. Liana Alexandra – ar fi al treilea argument – nu a dorit să ne reamintească realizări ale sale deja cunoscute, pentru a ne reîmprospăta memoria, ci a intenționat să completeze imaginea deja existentă cu ceea ce a preocupat-o, pr plan componistic, într-o perioadă mai recentă. În timpul trecut, existau interviuri în care creatorii noștri lămurau publicul, sub titulatura “șantier de creație”, asupra proiectelor mai apropiate. Privit astfel, concertul Liane Alexandra a fost un “raport de creație” și asupra îndeplinirii proiectelor. Dacă motive de a privi cu interes concertul există, motive de satisfacție nu ne este greu să găsim, chiar dacă nu mulți *confrăți de breaslă* s-au grăbit să afle. Liana Alexandra și-a păstrat atitudinea de creator care hotărăște *cu fermitate asupra soluțiilor adoptate*. Suntem însă în fața *unei atitudini enigmatice*, așa cum stă bine unui artist, liber de a nu-și justifica opțiunile. Ele pot plăcea sau nu, dar asta după ce au intrat în viața obiectivă a operei, în acea postviață ce nu mai depinde de autor. M-am gândit că, pentru a alege ceva din ceea ce am ascultat, aș fi dorit mai multe explicații. Apoi, m-am răzgândit, socotind că interesul trebuie să-l descopăr în relația directă cu lucrările, fără pledoarii prealabile. Un drum ar fi cel al pieselor instrumentale, care ne

arată în Liana Alexnadra o personalitate dură și dramatică. Așa mi-a apărut mie **Sonata pentru pian**),pagini muzicale desprinse din creația Lianeii Alexandra,compozitoare care a pășit pragul celei de-a 50-a aniversări.

Refuzând comoditatea rememorării unor lucrări deja consacrate – parte a unui trecut componistic mai apropiat sau mai îndepărtat – programulconcertului a inclus opus-uri foarte recente.Toate fiind prime audiții - românești sau absolute – acestea erau poate cele mai în măsură în a ne edifica asupra evoluției gândirii muzicale excelent redată de japoneza Miwako Matsuki.Cu intersecții lirice între spații sonore complementare, nici **Studiul de nuanțe** cântat de pianistul Scott Tinney(SUA) nu ne-a scutit imaginația de reflexe de antracit ale unei imagini a Lianeii Alexandra.Una de flexibilă privire spre un anume neoromantism, descoperită în **Fantetia pentru violoncel și pian**, a avut un alt caracter, chiar pornind de la conversația celor două instrumente, într-o antantă cordială a compozitoareii cu violoncelistul **Șerban Nichifor**. In orice caz,cu aceste lucrări ne-am fi oprit la o anume graniță în ceea ce privește seducția, atitudine de care Liana Alexandra nu a fost străină nici în trecut, dar care acum pare să cunoască noi tentații.Nu aş putea plasa în altă zonă afectivă cele șase secvențe ce alcătuiesc opera de cameră **Chant d'Amour de la Dame à la Licorne**, pe versurile poetului belgian **Etienne de Sadeleer**.Complicitatea celor trei interpreți – soprana **Georgeta Stoleriu**,violoncelistul **Șerban Nichifor** și pianista...**Liana Alexandra** – este seducătoare,transpune ascultătorul într-o lume a posibilelor visări fanteziste,ușor parfumate cu tente baudelairene.Există în această minioperă(sau cantată?) de cameră un anume cult al gestului frumos, recuperare a multor clipe cenușii ce populează prezentul, ceea ce face din muzica Lianeii Alexandra o șansă pentru contemporani. Într-un fel, **Concertul pentru saxofon și orchestră de coarde** – excelent relaționat de **saxofonistul** olandez Hans de Jong cu Orchestra “Concerto” dirijată de Dorel Pașcu Rădulescu – face parte din aceeași lume.Liana Alexandra ne ajută să redescoperim că timpul de a asculta muzică este altul **decât** grăbirea noastră cotidiană.Pare,în acest sens,inspirată de

adagioul goethean despre “clipa cea frumoasă,care trebuie oprită”.Mi-am adus aminte,după concert,că era vorba de muzică românească.Urmăresm de fapt...muzică,pur și simplu.

Grigore Constantinescu
Revista Rampa,nr.27,5 noiembrie 1997

Portret componistic

SUB ACEST GENERIC am avut prilejul să ascultăm,într-un concert organizat de către Societatea Română de Radiodifuziune(realizator Veronica Zbarcea Liane Alexandra într-un context actual.Am constatat cu această ocazie că stilul său nu a deviat de pe traseul continuității,ci se orientează cu statornicie către aceleași coordonate ideatice care au preocupat-o întotdeauna.Compozitoarea rămâne fidelă,astfel,cultivării unui univers sonor aparținând ethosului românesc, cel care îi oferă inepuizabile sugestii în eșafodarea demersului său componistic.Acordând supremație argumentului folcloric,Liana Alexandra scrutează spațiul sonor al trecutului în căutarea unor lumi imagistice destrămate în timp, legându-le de conștiința prezentului printr-un nostalgic “neo”. Alte însușiri ale limbajului său – precum ar fi orientarea către consonanță,transparența scriiturii și mai ales acea subtilă sensibilitate pe care o emană – contribuie la crearea unei ambiante echilibrate,nonconflictuale,caracteristică plăsmuirilor sale muzicale.

Concertul s-a deschis cu *Fantezia pentru violoncel și pian*, în care desfășurarea liberă,cu tentă improvizatorică a primei părți este alternată prin contrast, de accentele asimetrice ale ritmului aksak,ce domină secțiunea secundă; lucrarea a fost redată cu multă precizie și căldură de către Șerban Nichifor(violoncel),într-un dialog perfect realizat cu pianul(Liana Alexandra).

Studiu de nuanțe este titlul piesei ce a urmat, în viziunea interpretativă a pianistului american Scott Tineey, care a reliefat printr-un cânt bine dozat, alternanța unor sunete răzlețe, colorate timbral prin diverse moduri de atac.

Am “gustat” în continuare sensibilitatea aproape romantică, ce străbate opera de cameră *Chant d’amour de la Dame à la Licorne*, scrisă după unciclu de șase poeme cu același nume al poetului belgian Etienne de Sadeleer. Subiectul operei – creație fantasmagorică a Evului Mediu – a determinat folosirea unei scriitori străvezii, consonante, cu trimiteri către începuturile rostirii monodiei acompaniate. Înfruntând cu succes adversitățile inerente unei partituri moderne, soprana Georgeta Stoleriu ne-a încântat printr-o interpretare plină de pasiune și profesionalism, în compania duo-ului „Intermedia” (Liana Alexandra-pian și Șerban Nichifor-violoncel).

Îngemănare de sisteme sonore modal-atonale, *Sonata pentru pian* este împânzită de sonorități aspre, disonante, ce o apropie de aria stilistică a expresionismului. Pianista japoneză Miwako Matsuki, posesarea unei tehnici performante, dar și a unei culturi muzicale apreciabile, a oferit o interpretare excelentă, fiind convingătoare chiar și în acea paranteză modală, îmbibată de sonorități folclorice, deschisă în finalul lucrării.

Programul s-a încheiat cu *Concertul pentru saxofon și orchestră*, pagină dedicată saxofonistului olandez Hans de Jong. Calitățile instrumentale și expresive de excepție ale protagonistului au fost dezvăluite în ritm alert, de tip aksak, al părții I, în cadrul căreia solistul s-a aflat într-o permanentă conversație cu orchestra “Concerto” condusă de către Dorel Pașcu Rădulescu și în ampla cantilenă a saxofonului din a doua parte a lucrării, prin care se puteau întrevădea, ca o aducere aminte, frânturi dintr-un vals sentimental, făcând și el parte din universul aceluiși nostalgic “neo”.

Sorina Bobeică

Actualitatea Muzicală, nr.186, decembrie 1997

Visul unui recital sublim și muzică de cameră în aer liber

Ca tot atâtea exerciții de recucerire a paradisului pierdut – file din calendarul unui miracol anunțat...Fabuloase afișe de spectacol, invitații la concert, caiete program și, cu parcă zgomotul unei mașini de cusut gigant, tipografia din inima vechilor București patriarhali unde se naște peste noapte următorul număr al “Jurnalului de festival”, imortalizând clipa pentru eternitate (în prim plan instantanee cu protagoniștii aventurilor sonore ale ediției; pe fundal – mereu furnicarul lumii elegante). Mă simt privilegiată să schțez dară acum și aici, din cuvinte, silueta orașului devenit feeria boîte-à-musique. Sunt negreșit mai mult decât privilegiată să consemnez cu – repet – aceleași cuvinte în alb-negru, de care nu mă tem decât că n-ar putea exprima pe deplin luxurianta paletă cromatică a evenimentului – visul recitalului de sublim și muzică în aer liber – **NUOVA MUSICA CONSONANTE in memoriam 11 septembrie** – Mesaj uman de iubire asupra căruia moartea nu mai are nici o putere!

11 septembrie! Era duminică seara, pe la ceasurile 8,30, și la finele unui incendiar program de folclor cu hora românească rotund întinsă în aplauzele generale, vara indiană își întinde încă peste careul Pieței Festivalului tentaculele. În mod reflex, avertizat că urmează un recital de muzică contemporană, s-ar fi presupus că publicul va bate în retragere. Surpriză însă – doar pentru cei ce nu știu că, sfidând deșertul cotidian cu atâta subjugant farmec, atâta neoconsonanță de frumusețe pură pe axa Orient-Occident, Liana Alexandra și Șerban Nichifor și-au căpătat de mult locul în inima melomanilor! – asistența reunită la kilometrul “0” al drumurilor care duc toamna aceasta spre festival salută călduros prezența pe scenă a tandemului compozitori-interpreți.

DUO INTERMEDIA – pian și violoncel preț de o reverie **Living Music in Romania** – Nuova Musica Consonante sub stele. Doi lideri de generație din galeria de portrete a

componisticii mondiale, stăpânind la superlativ arta comunicării și, un singur regal – călătorie de seară, de liniște și delicată afecțiune, priveliști virtuale și atmosfere...De la valorile noii muzici est și vest europene citire până la transcripții evocând precum luna coborâtă pe Misissippi la vale, mai mult decât centenarele tradiții ale pionierilor muzicii americane.

Anca Romeci
Jurnal de Festival George Enescu
Nr.17, 14 Septembrie 2005

Repetitivitatea evolutivă (Liana Alexandra)

Revenirea avangardei componistice mondiale la “noua libertate a simplității”,după aprofundarea atâtor limbaje, mai bine-zis încercări de limbaje post-seriale, cotitura spre claritate, arhetip,nu înseamnă lene, nici lipsă de inventivitate componistică, nu înseamnă un moment de criză ci dorința de regăsire a “muzicii sferelor”, a acelor armonii și ritmuri care ne amintesc de o netrăită existență: accesibilitatea este, în versiune modernă, crearea unor înlănțuiri de sunet fiziologic umane, armonizarea fluxurilor care punctează durata fiecărei conștiințe (cadența inimii și ritmul respirator).

Pentru Liana Alexandra,autoarea unor lucrări de latgă audiență, accesibilitatea vine nu numai din limpetimea orchestrației, ci mai ales din construcții de tipul repetitiv-evolutiv, din obținerea unor consonanțe ce par a sugera atemporalitatea asiatică: senzația nu e numai de “aritmetică tainică”, ci de plenară meditație; o deschidere mai degrabă reflexivă decât abstractă.

Un ciclu de cinci lucrări a fost numid de altfel de autoare *Consonanțe*: studiind consecințele sonore, pe verticală, care rezultă din armonicile superioare ale mai multor sunete fundamentale; acorduri de tip consonant care nu implică relațiile

tonale clasice. Un anumit modalism (dar nu de influență folclorică, nici orientală) le determină, precum și o varietate ritmică în aparență improvizatorică, având însă efecte riguros gândite. Compozitoarea calculează structurile ritmice pe șiruri din seria Fibonacci. Asemenea studii ritmice apar și în ciclul cameral *Incantații*, aplicate unor nuclee din melodiile bizantine ale lui Filotei și Agăi Jipei. Aici, efecte stranii sunt obținute din comprimarea temei (în tempo rapid, semănând cu un joc din Oaș!) și din dilatarea ei, prin procedee heterofonice. Aceeași muzică în spații temporale diferite, aceleași structuri în ipostaze variate - totuși auzul păstrează sinteza, rădăcinile comune.

În Simfonia a III-a *Diacronii* repetitivitatea apare întâi într-un cadru dinamic maiestros, transformările celulei ritmice sugerând posibilitatea de regenerare a sufletului omenesc; partea a II-a, amplu ciclu variațional pe cele 12 sunete fundamentale (cu armonice), invocă o zonă diafană, o "ceață" de clopote și planuri ondulatorii. Deschiderea largă, de podiș tibetan, urmează unui "tunel" de zumzet (tremolo în crescendo); mici exclamații la vioară (optimi) în dialog cu suflătorii afirmativ-rapizi (în scurte suite de apogiaturi) pregătesc acest moment de revelație. Cu neobișnuită meticulozitate în elaborarea paginilor, Liana Alexandra notează fiecare amănunt al devenirii sonore; chiar și compunerea timbrală, chiar și coeficientul creator al interpretării (renunțarea la muzica grafică este, în acest caz, un semn al rigorii). Un *Final* - expunând aceeași muică repede-lent-repede, decantând însă alte elemente - răspunde paginilor anterioare, de o coloratură aerian-rarefiată, cu o afirmativă iluminare.

O simplitate solară - de altă factură decât aceea a *Simfoniei a III-a* - lasă în opera pentru copii *Crăiasa Zăpezii* impresia cristalurilor mozartiene. Basmul lui Andersen e transpus în aeriene teme, intervenții fulgurante ale corpului ce par a fi scrise în spiritul muzicii de aur de altădată; totuși nu e vorba de un *retro* pur, nici de citate, "stilul Liana Alexandra", al insistențelor pe anumite durate, al repetărilor și sublinierilor, al marilor deschideri, păstrându-se și aici. Accesibilitatea impusă de muică

pentru copii (înțeleasă și cântată de aceștia) convine atât tehnicilor primitive cât și celor mai rafinate procedee moderne.

Concertul pentru flaut, violă și orchestră de cameră oferă stranii efecte provenite din melodia unor armonice superioare, ale căror fundamentale (pedale) nu se mai aud.”Constelația sonoră este neobișnuită...Muzica părea la început să crească din tăcere, dintr-un peidaj sonor oscilant. Scimbări mici, formulate precis au fost încheiate mai târziu în motive scurte, care creșteau și se dezvoltau în arcuri melodice de o puternică frumusețe” – notează muzicologul Jan Kask din Uppsala (UNT, octombrie 1980).

Mai puțin fantastice, dar mai dramatice, “spasmodice”, cum le numește însăși autoarea, *Simfoniile I și II, Concertul pentru clarinet și orchestră, Rezonanțe pentru pian și orchestră* demonstrează ferme criterii de construcție, elemente de contrast bine definite orchestral. Acestor imagini de amplu dramatism le-ar putea fi adăugate două cantate pe versuri de Blaga, *Muzică pentru clarinet, harpă și percuție, Sonata pentru flaut solo, Colaje pentru cvintet de alamă, Secvență lirică pentru clarinet, trompetă și pian, Soarele și Luna* (baladă pentru cor mixt), etc. Curățirea expresiei apare pe măsură ce crisparea dramatică se spiritualizează; influența lui Ligetty și Lutoslawski – tot mai puțin perceptibilă. Muzicile Lianeii Alexandra emană acel abur unificator al armoniei, sunt incantații conștiente, “cu voință magică”, și în același timp nu exclud vibrațiile profane.

Grete Tartler

Melopoetica, pag.64

Editura Eminescu, 1984

“In Labirint” de Liana Alexandra

Adminrabilă și insolită operă ne-a dat **Liana Alexandra**, după fabula unui policier al lui **George Arion**. Păstrând pretextul, mai puțin epicul cât mai ales alegoriile cărții, compozitoarea a tins și a reușit pe deplin să închege o lucrare muzicală ce apelează la un limbaj muzical modern, neîndepărtându-se, însă, de firul clasic al teatrului liric. În viziunea compozitoarei, **“In Labirint”** devine povestea unui tânăr pus în fața decoperirii labirintice a lumii și a decoperirii de sine. Lumea se descoperă greu, sau, uneori, deloc, dar, grație căutării furibunde, omul se găsește până la urmă întreg pe sine, cu dorul lui de bine, de frumos și de fericire. În majoritatea creațiilor **Lianeii Alexandra**, ca și în această operă distingem accentul dual al personalității compozitoarei: vitalitatea componistică, energica desfășurare a planurilor muzical-filosofice, pe de-o parte, iar pe de alte, lirismul învăluitor, uneori jucăuș, poezia scilpitoare a imaginilor sonore. La fel și în această operă originală, planurile se țes și se disting dual: pe de-o parte, tensiunea dramatică a căutărilor, alcătuită expresiv pe sonorități de marș, unite cu cadențe și accente parodice sau de amuzament dansant ale unor discursuri ale eroilor, iar pe de alta, profundul lirism, atmosfera onirică, ritmurile învăluitoare, în care culorile muzicii devin diafane, strălucind, misterioase, ca în obscuritatea unui vis îndepărtat.

Fără îndoială, **“In Labirint”** îi pune compozitoarei, în plan tematic, filosofic, componistic. o seamă de dificultăți, pe care autoarea, prin virtuozitatea procedeele sale muzicale, le rezolvă cu brio. Întâlnim aici, muzica de cameră și de atmosferă, lângă eseul virtuoș muzical, accentele parodice, lângă aria de tensiune, cantilena lirică se află în vecinătatea marșului, aripa unui vals dă mâna cu coralul, pizzicato se află în vecinătatea replicii prozaice. Autoarea se mișcă abil, cu dezinvoltură, printre acestea și chiar dacă “povestea” rămâne, undeva, obscură, accentele limpezi ale muzicii rezolvă această obscuritate, se impun auditoriului, devin dominante și termină prin a impresiona adânc. Căci, să o spunem, înaintea oricărori căutări și procedee

ale limbajului modern, a oricăror furibunde puneri în pagină, isolate, până la urmă, importantă rămâne puterea de a influența a acestei muzici, emoția, cum ziceam, pe care ea o crează în auditor, capacitatea ei de a activa, nu numai imaginația noastră, dar și inima, ceea ce, vai, în destule opere de azi, nu se prea întâmplă. Or, creația **Lianeii Alexandra** tocmai prin aceasta se impune, azi, între compozițiile contemporane: prin arderea ei sinceră, devotată, nu doar în tiparele reci ale unei arte rafinate, ci și prin arderea ei adânc umană, prin pătrunderea ei, fără fățarnicie și artificii, în inima noastră dornică de adevăr, frumos și echilibru...

Ion Arieșanu

*Revista Orizont 22
Nr.22(1109), 3 iunie 1988*

O operă de Liana Alexandra

...Teatrul liric contemporan, cu arsenalul imens de mijloace de expresie orchestrale și vocale actuale, poate aborda cu succes orice subiect – pare a fi deviza compozitoarei Liana Alexandra, care a propus publicului bucureștean premiera, sub formă concertantă a primei opere polițiste românești: **In Labirint**. Pornind de la romanul **Trucaj** al scriitorului George Arion și apelând la versurile din volumul **Copiii lăsați singuri** ai aceluiași autor, compozitoarea a încercat să învingă dificultățile unui subiect de factură inedită, anevoios ca dramaturgie, oscilant permanent între farsă și dramă, între comic și filosofic, printr-un limbaj sonor, pe cât de modern, pe atât de accesibil. Opera **In Labirint** – în ciuda intrugii oarecum polițiste – are o limpiditate clasică, cuceritoare prin frumusețea discursului sonor (paginile muzicale ale Adelaidei de pildă se fredonează de auditori la

ieșirea din sală).Linia mare a partiturii poartă pecetea, de pe acum inconfundabilă, a tinerei compozitoare, aflată în plin proces de definitivare a personalității artistice. Liana Alexandra s-a înscris cu fermitate în fruntea generației tinere a școlii noastre componistice.

Viorel Cosma
Tribuna României,15 aprilie 1988

Analize paralele
“Crăiasa Zăpezii” și “Mica Sirenă” de Liana Alexandra

Abordând aproape toate genurile muzicale, de la simfonii, concerte,cantate și un oratoriu,până la piese destinate instrumentelor și ansamblurilor camerale,compozitoarea Liana Alexandra și-a conturat stilul personal izvorât dintr-un crez artistic de autentică valoare. Creația Lianeii Alexandra dovedește o remarcabilă capacitate de emoționare, de comunicare, determinând reverberații puternice în presă,în rândurile publicului.Este, desigur, cazul fericit al unei opere afirmate și apreciate de timpul în care se naște, de exigențele impuse artei moderne din ultimele decenii.

Cu o istorie aparte, opera-feerie *Craiasa Zăpezii* a prins viață prin montarea sa la Opera Română(1982) , după o primă audiție în concert la Radiodifuziunea română în primăvara anului 1980 și după obținerea premiului “Gaudeamus”(1980) în Olanda. Se adaugă alte interpretări și înregistrări la Radiodifuziunea și Televiziunea Română, la societatea de Radio “Procesium” din SUA.,figurând totodată, în planul repertorial al stagiunii Operei din Utrecht (1982-1983). Concepând o feerie ce nu se integrează unui tipar obișnuit al spectacolului liric, compozitoarea Liana Alexandra a dorit “o îmbinare a dramaturgiei muzicale cu balet,

pantomimă și elemente de regie și scenografie care, împreună să realizeze un spectacol total, capabil să illustreze feerica atmosferă de basm.”

În ceea ce privește a doua lucrare, istoricul ei este, deocamdată, mai succint. Așteptând o similară exprimare în spectacol, baletul *Mica Sirenă* a fost interpretat, în primă audiție, la Radiodifuziunea română în vara anului 1984.

Apropierea de universul copiilor a fost mijlocită, cum era și firesc, de lumea basmului, acea modalitate specifică de transfigurare și înnobilare a realității, tărâmul metaforelor, hiperbolelor, al “noman’s land”-ului în care, cu toții, cândva, ne-am cufundat până la identificare.

Pentru demersul său componistic, Liana Alexandra a abordat paginile clasice, consacrate, ale narațiunilor lui Hans Christian Andersen, imaginând în limbajul muzical două povestiri bine cunoscute- *Crăiasa Zăpezii* și *Mica Sirenă*. După mărturisirile compozitoarei, unitatea evidentă a celor două opus-uri este rezultatul voinței creatoare conștiente, dirijată la punctul de pornire de o concepție proprie asupra genurilor muzicale destinate copiilor.”Muzica pentru copii –spune Liana Alexandra –trebuie să fie pură, transparentă, să captiveze spontan.”un deziderat urmărit cu consecvență de o creație ce nu se depărtează de criteriile realelor valori – originalitate, modernitate, echilibru.

Dincolo de lumea imaginată de oricare povestire, universul pendulând între fantastic și real, există un fond mult mai subtil, de natură simbolică, ce ține de esența însăși a basmului. *Mica Sirenă* și *Crăiasa Zăpezii* au comun simbolul sacrificiului, al efortului de autodepășire pe care și-l impun eroinele de excepție descrise de Andersen.

... Există o unitate de măsură din punct de vedere al substanței melodice, ce pune în relație *Crăiasa Zăpezii* cu *Mica Sirenă*: o accentuată fărâmițare a segmentelor tematice descompuse în celule-“esențe”, în mișcare perpetuă, cu un profil concis, pregnant, purtând virtual capacități combinatorii multiple. ...Preferința pentru anumite intervale – de cvartă și de cvintă – este una din trăsăturile generale, valabilă tuturor categoriilor

tematice.Ea este circumscrisă unui univers modal afirmat plenar, care supune atât parametrul melodic cât și pe cel armonic. În fapt, compozitoarea și-a propus să creeze un univers sonor potrivit naturii spectacolului destinat copiilor, de maximă coerență prin claritatea și simplitatea mijloacelor folosite. Se poate vorbi, atât în feerie cât și în balet, de crearea și respectarea unei estetici speciale prin care mijloacele de expresie capătă relief un mesaj artistic cu finalitate precisă, direcționat spre accesibilitatea valorilor autentice.

Pulverizarea în particule multiple generează și numeroase pagini de heterofonie în ipostaza texturilor..... Se desprinde de aici o altă particularitate a stilului compozitoarei Liana Alexandra,născută din coroborarea tuturor parametrilor muzicali: melodie,ritm, armonie,polifonie,timbru,formă.Din acest conglomerat, timbrul poate constitui în analiza noastră un capitol aparte.Timbrul are valoare ,în lucrările Liane Alexandra, de conturare, de precizare a ambianței poetice,a atmosferei și a personajelor, configurația armonicelor fiind de multe ori, hotărâtoare pentru reprezentarea abstractului în concretețea imaginilor.

Și pentru că, așa cum ne spunea Andersen, puterea de a învinge orice greutate stă în inima copiilor, vom înțelege că lucrările Liane Alexandra se adresează acestora, trezind “împărăția visurilor” și a veșnicei tinereți.

Antigona Rădulescu
Revista Muzica,nr2, 2002
Revista Muzica,nr2, 2002

Portrete componistice
Liana ALEXANDRA

În 1974, la debutul său componistic pe scena Ateneului bucureștean, Liana Alexandra avea deja semnate un număr deloc neglijabil de lucrări. Și nu din acelea pe care azi compozitoarea le ascunde (în cazul în care nu le-a distrus), nici incluse în categoria îngăduitoare a așa-numitelor lucrări de școală, ci opusuri considerate reprezentative, supuse virtualității incidente cu publicul. *Simfonia I, Cantata I, Muzica pentru clarinet, harpă și percuție, sau Sonata pentru flaut solo* erau, în acel an al debutului, lucrări finite, în așteptarea ființării, a restituirii. O așteptare care poate să însemne timiditate.(?) Poate o strategie abil ticluită.(?) Sau nehotărârea pînă la maturizarea unei atitudini antielectice, fie ca rezoner al spiritului frondeur, fie servind candoarea, discreția creatoare, autocenzura deplină.(?) Cert este că intrarea Liane Alexandra în viața muzicală a fost, într-un sens pozitiv incontinentă, explozivă. Fronda a devastat candoarea. Strategia a învins timiditatea. Dar nu fronda cu sensul ei răzvrătitor, reformator. Și nici strategia ca organizare a sufragiului unanum, a complimentării publice. Pentru că, tânăra compozitoare nu este funciarmamente vizionară și fără îndoială, nu poate fi suspectată de cabotinism. Creația sa este aparent lizibilă, transparentă, se află într-o devenire rectilinie, previzibilă. Aparent doar. În fond, existența componistică a Liane Alexandra este dominată de o serie de fenomene contrare, unele paradoxale care permit totuși agregarea. Lipsa unui program estetic ostentativ, declarativ nu exclude prezența unui stil pe cât de concis, pe atât de eficace. Pasivitatea în fața invenției sentențioase, refuzul de a o căuta cu orice preț nu presupune absența autenticității în exprimare. Așa după cum neexclusive sunt, pe de o parte, existența – recognoscibilă – a unor tehnici născute și vehiculate de alte școli componistice contemporane – în special școala poloneză și cea americană – și, pe de altă parte, deținerea unei tehnici originale, inconfundabilă, aplicată consecvent, cu o mare fermitate. Consecvență care-i definește personalitatea creatoare, dar care poate genera totodată

acuzăția de manierism. Că este fondată sau nu, obiecția vizează crezul statornic, convingerile artistice ale compozitoarei. Insistența asupra unor mijloace de expresie devenite, la nivelul creației de ansamblu, locuri comune, nu implică nicidecum afectarea, superficialitatea. Liana Alexandra nu caută, cu fiecare nou opus, primenirea limbajului. Ea este atît împotriva subordonării atitudinilor nonconformiste cât și a tendințelor cameleonice, de adaptare gratuită. Sinceritatea cu sine însăși, desăvârșirea particularităților temperamentului artistic sunt obiectivele demersurilor sale creatoare. Muzica devine semnificativă prin estetica mesajului excluzând orice conotații extrasonore. Propensiunea pentru expresia nudă, directă, solicită economia de mijloace. Totul este redus la un limbaj capabil să organizeze, să direcționeze această expresie, un limbaj care, în același timp, să poată exista autonom, fără altoiri raționale, conceptualizatoare. Poate de aceea limbajul său nu este pasibil de inflație, de ramificări excesive. Fie în perioada abstractă, folclorică sau a armonicelor naturale, compozitoarea se situează pe aceeași poziție față de actul creator. Muzica trebuie înainte de toate să sune frumos – pare că gândește Liana Alexandra – să vorbească în noi prin imaginile ei specifice. Această primordialitate a sunetului ca ferment estetic este comună tuturor etapelor creatoare. Chiar și celei serial-modale în care formalizarea parametrilor muzicali este iminentă. Sonoritățile din *Secvență lirică* pentru clarinet, trompetă și pian, *Valențe* pentru orchestră, *Concert* pentru clarinet, sau *Rezonanțe* pentru pian și orchestră, poartă amprenta strictei determinări, dar și a interesului pentru satisfacția estetică. Interes manifestat și în perioada - am numit-o folclorică – în care tânăra compozitoare apelează la surse propriu-zis muzicale aparținând creațiilor orale, sau culturii bizantine. *Colaje* pentru cvintet de alamă, *Cantata a II-a* pentru soliști cor și orchestră, *Țară-pământ, țară-idee* – cantată pentru cor de femei și orchestră, *Incantații I* pentru mezzo-soprană, flaut, percuție și harpă, *Incantații II* pentru vioară, viola, violoncel, clarinet și pian, pun problema temporalității melodiilor populare și bizantine, afirmă modalități inedite de încorporare, de injectare a lor într-un context dat. În

Incantații II, de exemplu, gestul componistic se fundamentează pe o melodie bizantină preluată din colecția lui Filotei sin Agăi Jipei, pe care autoarea o expune în diferite viteze de derulare, eterofonizarea permanentă a discursului amintind de însăși practicile din perioada în care s-a născut sursa originală. Fidelitatea compozitoarei merge mai departe odata cu recrearea atmosferei în care se desfășurau aceste practici, instrumentiștii fiind puși să interpreteze vocal – într-o manieră, evident, eterofonă – psalmodia. Textul arghezian – în versiune latină – are aici o dublă funcție, de potențare a sugestiilor sonore și de inserție a elementului de comunicare tipic uman – cuvântul: “Redempta aeternitate in consensu mentis...” (vezi exemplul la p. 10). (Să menționăm că lucrarea a fost distinsă cu două prestigioase premii internaționale: Premiul I “Carl Maria von Weber” – Dresda, 1979 și Premiul “Gaudeamus” – Pays-Bas, 1979).

Exercițiul liber al limbajului nu contrazice organizarea electivă a structurilor spațiale. Entitățile modale sunt delung căutate, tatonate, până când survine ethosul dorit. Fenomenul este constant în lucrările actualei etape de creație, în care compozitoarea își decupează modurile din spectrele armonicelor naturale. *Simfonia a II-a “Imnuri”*, *Două imagini* pentru cor de copii și orchestră, *Simfonia a III-a- “Diacronii”*, ciclul cameral “*Consonanțe*” (I-V), balada – madrigal “*Soarele și Luna*”, opera feerie “*Crăiasa Zăpezii*”, sau baletul “*Mica Sirenă*” relevă o lume sonoră, preponderent diatonică, chiar și atunci când, prin diferite procedee de filtrare, fundamentalele (și primele funcții din spectru) sunt suspendate. Liana Alexandra pare a fi sedusă uneori de propriile-i sonorități, ca într-o “relație pygmalionică”, substanța muzicală proliferând după legi naturale ce se lasă anevoie decantate. Așa se întâmplă în prima secvență a *Concertului pentru flaut, violă și orchestră de cameră*, unde impulsul inerțial al unui sunet inițial (do) determină angrenarea progresivă a armonicelor superioare. Secțiunea se sfârșește atunci când, parcă trezită la realitate, compozitoarea întrerupe subit procesul conservând însă configurația sintactică (vezi exemplul la p. 11).

Economia elementelor de vocabular este evidentă în creațiile cvasi-repetitive, vraja sonoră, incantația mai mult ca principiu estetic și mai puțin ca funcționalitate constituind motivațiile acestor modalități de construcție. Dar repetabilitatea muzicii este la Liana Alexandra de o factură specială. În *Consonanțe IV* pentru clarinet și bandă magnetică, materia sonoră evoluează prin reiterare în sensul epuizării semnificațiilor, emoția artistică astfel creată permițând anumite inflexiuni, înlăturând obsesia. Economia de mijloace se poate identifica uneori cu simplitatea, cu lipsa de artificialitate, de ostentație, alteori însă se poate situa în imediata vecinătate a simplismului, unilateralității, superficialității. Sunt capcane pe care compozitoarea le evită prin muzicalitate, prin sensibilitate – trăsături stilistice pregnante care nu de puține ori pun într-un con de umbră anumite configurații mai șocante pe care “vizualul” le recepționează, neacceptându-le ca atare.”Auditivul” însă nu împărtășește aceeași impresie, fapt esențial dacă ținem seama de ceea ce-și propune muzica Lianeii Alexandra. Și nu numai muzica ei ! Conștiința auditivă este primordială în tentativa de receptare și evaluare a muzicii, iar compozitoarea știe bine acest lucru atunci când utilizează anumite formule – fie ele “bătătorite”, fie simpliste – care “sună bine”, integrându-se pertinent în context. Un exemplu elocvent îl oferă Simfonia a III-a “Diacronii”, lucrare alcătuită preferențial din structuri texturale care, bineînțeles, nu pot fi în totalitate sub semnul originalității atât în ceea ce privește modul de elaborare cât și efectul global. În ansamblul ei, lucrarea rezistă însă tocmai prin muzicalitatea fiecărei structuri în parte, prin strategia manipulării și a combinării lor, caracteristici la care se adaugă și suflul simfonic, disponibilitatea de a articula pe suprafețe largi – prin tensionări și relaxări succesive – fluxul sonor. Disponibilitate ce survine într-o anumită măsură din însăși mijloacele componistice utilizate. Texturile reprezintă în creația compozitoarei un “modus vivendi” al categoriilor de organizare temporală. Ele absorb monodii, microstructuri acordice, eterofonii, sau frânturi polifone restituindu-le într-o nouă identitate. Liana Alexandra pornește de la textură, o propune ca imanență a gândirii sale

componisitive. Așa cum sinceritatea este la tânăra compozitoare imanență a actului creator. O sinceritate frustă cu care Liana Alexandra comunică simplu, direct – eficace: calități ce-i acreditează, în bună măsură creația.

Liviu Dănceanu

Revista Muzica nr.11, 1983

Dialog cu compozitoarea Liana Alexandra

- *Liana Alexandra, cifrele nu sunt dorite într-un interviu și totuși, în cazul dv., sunt incitante, pentru că numărul premiilor naționale și internaționale acoperă aproape numărul anilor dv. Dețineți un impresionant palmares. Câteva distincții importante: premiul I “Carl Maria von Weber”, Dresda 1979; premiul Fundației Gaudeamus, Bilthoven, 1979, pentru muzică de cameră și, în 1980, pentru muzică de operă; premiul la concursul pentru muzică de orgă de la Magadino-Elveția, 1982; Diplomă de merit pentru activitate creatoare, de la Who’s Who in the World, SUA, 1982-1983; Premiul “George Enescu” al Academiei Române; Premiul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor în anii 1975, ’79, ’81, ’82, ’84; premiul I la Festivalul Național “Cântarea României” în ’81 și ’83 și premiul Revistei “Flacăra” în ’85. Anul 1986 abia a început, este prea devreme să discutăm despre trofee. Ce reprezintă pentru dv. aceste premii ?*
- *Aș începe dialogul nostru mulțumindu-vă în primul rând pentru o asememnea “uvertură”. Cât despre premii, să știți că nu am compus niciodată pentru ele. Acestea mi-au sosit ca niște bucurii datorate de colegii muzicieni din țară și de peste hotare, evidențiind unele dintre lucrările mele. Nici anul acesta nu mă pregătesc în mod special pentru vreun concurs.” Performanța” componistică este mult diferită de*

cea sportivă.Ștacheta trebuie să foreze, an de an, în adâncul inimii și al conștiinței și nu să măsoare un centimetru obiectiv. Bucuria mea este mai mare când simt adeziunea interpreților, a publicului și a criticii, când, dacă apelez la memorie, majoritatea lucrărilor mele au fost comenzi ale unor soliști, dirijori sau instituții muzicale, când , dacă recitesc scrisori din variate colțuri ale lumii, constat existența obsedantă a unei expresii, poate banală, “îmi place muzica dumneavoastră”, când apar cronici –sub semnături extrem de diverse ca orientări stilistice, fapt surprinzător pentru mine-, unele atât de elogioase, încât, paradoxal, simt că mă strivesc. Acestea îmi aduc pe de o parte bucurii, pe de altă parte neliniște de a nu mi se dilua forța, de a relua obsedant și cu umilință, de la început, mereu același drum, de a săpa și a-mi dezvălui sufletul, pentru a-l oferi semenilor mei, în starea lui cât mai pură. Sunt evident aspirații, dar cine știe dacă voi izbândi...

- *Prezența Dv. în sala de concert a țării și pe marile scene muzicale europene, americane, australiene, atestă marea accesibilitate a muzicii pe care o conopeți.*
- Specialiștii muzicologi m-au analizat și prezentat în felurite chipuri, pentru mine toate aceste opinii fiind deosebit de interesante, pentru că reprezintă de fapt niște reflecții incitate de muzica mea. Căutarea unor ordini arhetipale este poate o constantă a activității mele creatoare, de aici și o muncă permanentă de cernere, dintr-un noian acustic, a unor “acțiuni” sonore cât mai cristalizate și mai apropiate de sensibilitatea mea. Dacă ceea ce rămâne este adevărat, cplectivitatea va intra în rezonanță cu acest “ceva”, dacă nu, înseamnă că nu am gândit bine... Și, iarăși cu umilință o iau de la început...
- *Opera Dv. este foarte variată în ansamblul ei, înglobând lucrări camerale, simfonii, oratorii, cantate, opere, muzică corală etc. Aveți vreo preferință pentru un anumit gen ?*
- Da. Genul simfonic rămâne cel preferat. Peirodic, fac popasuri în acest spațiu. Așa s-au născut cele cinci simfonii. Cât despre concerte sau lucrări camerale, majoritatea mi-au

fost solicitate. Avem soliști și ansambluri minunate, cărora merită să le dedicăm compoziții. Dacă amintim doar formațiile “Madrigal” de la București condusă de Marin Constantin și “Musiaca Nova” condusă de Mircea Opreanu, sau “Ars Nova” de la Cluj-Napoca condusă de Cornel Țăranu, sau Cvartetul “Voces” de la Iași, recapitulăm o importantă parte a istoriei noastre muzicale contemporane, căci viața lor este strâns legată de lansarea atâtor creații românești. Sau Aurelian Octav Popa, care a stimulat o producție imensă pentru clarinet în țara noastră. Și exemplele pot continua, generând la rândul lor o discuție interesantă legată de relația indestructibilă creator-interpret și interpret-creator. Apoi, au fost și comenzi ale unor soliști de peste hotare.

- *Dar cele două opere?*
- Sunt două feerii dedicate copiilor, ambele inspirate de două basme celebre ale lui Hans Christian Andersen, *Crăiasa Zăpezii* și *Mica Sirenă*. Aici a fost nevoia de a crea o stare de poveste, de accesibilitate la nivelul celor mici, de a surprinde gingășia frazelor lui Andersen...
- *Credeți că acestui secol îi este pe măsură o anume muzică?*
- Secolul XX este legat de nume ca Enescu, Debussy, Ravel, Skriabin, Prokofiev, Stravinski, Bartok, Șostakovici, Schönberg, Berg, Webern, Gershwin, Copland, Ives și cel puțin tot atâtea nume mari de oameni care sunt în viață. Problema s-ar pune și altfel: dacă omul prea “civilizat” al secolului XX se poate înălța totdeauna la nivelul acestor creatori. Cultura se clădește cu trudă și cu sacrificiu, ce nu cunoaște limite. Apoi, secolul nostru a dus și la un fenomen de “industrializare” muzicală. Există, stocate, sau în circuit, cantități imense de “coloane sonore”, care au apărut ca necesare pentru alte arte, sau îndeletniciri. Este suficient să ne gândim doar la producția mondială a cinematografului, sau la apariția televiziunii, unde muzica este parte componentă a unui întreg și nu se mai constituie ca o creație autonomă. Apoi, mai este jazz-ul, muzica lejeră; toate acestea sunt embleme ale deceniilor noastre. Ele există și

formează o muzică pe măsura secolului, indiferent de opțiunile noastre.

- *Avem o școală prețuită în lume și mărturie a acestei considerații ne stau premiile numeroase din ultimii ani. După părerea Dv. ce caracterizează muzica noastră? Dar școala noastră?*
- Ca produs al aceastei minunate școli, nu pot decât să rememorez ceea ce au spus personalități marcante ale vieții noastre culturale, ceea ce spun din ce în ce mai răspicat muzicologi de peste hotare. Fiecare ca individualitate adună lauri, iar aceștia laolaltă formează o cunună spirituală muzicală ce se încheagă în școala de compoziție și interpretare contemporană românească, devenită astăzi una din cele importante europene. Cât despre trăsăturile definitorii ale muzicii noastre, care au fost amănunțit analizate, ar fi necesară o discuție de sine stătătoare; ele nu pot fi schematizate.
- *În general vă destăinuți proiectele? Ar fi ultima noastră curiozitate.*
- Nu prea îmi face plăcere să vorbesc despre proiecte în general. Unele pot fi finalizate, altele nu. Cu certitudine voi mai încerca să compun. Ca aspecte, ce au o notă de actualitate, aș menționa realizarea unui disc, prin intermediul Artexim-ului, împreună cu compozitoarea Teresa Procaccini de la Roma, disc ce urmează să apară atât la noi, cât și în Italia, unde eu sunt prezentă cu Simfonia a IV-a. În rest există ineditul profesiei, cu multe surprize, așa cum a survenit și acest interviu, în finalul căruia nutresc speranța de a fi putut să răspund cât mai adevărat întrebărilor pe care mi le-ați pus.

*Convorbire realizată de
Liana Cojocaru*

***România Literară, anul XIX, nr. 20
15 mai 1986***

Magia sonoră madrigalescă

...**Liana Alexandra** a figurat în această manifestare artistică de excepție cu madrigalul dramatic *Soarele și Luna*, având ca solist pe dotatul Mircea Nedelescu. Începem prin a sublinia că acest poem de amplă respirație s-a bucurat de un deosebit succes. Liana Alexandra știe să creeze atmosferă, știe să obțină o expresie înnoitoare, indestructibil asociată spiritualității noastre muzicale, reliefând o bogată inventivitate melodică, înlănțuiri armonice cu totul ieșite din comun, la care se adaugă o impresionantă fantezie polifonică și timbrală...

Doru Popovici

Revista Săptămâna, Serie nouă Nr.18(647)

6 mai 1983

Profil componistic

În studioul de concerte al Radioteleviziunii, serile de marți sunt dedicate unei substanțiale stagiuni de muzică de cameră; în cadrul lor – și totuși depășindu-le în oarecare măsură caracterul, strict limitat la propagarea lucrărilor aparținând genului - a avut loc o manifestare exemplară din punct de vedere al slujirii noii creații românești. La 2 decembrie am urmărit aici un profil componistic al Lianeii Alexandra, cu un program alcătuit foarte judicios astfel încât să ocupe – fără a permite să se încetățenească vreo monotonie – spațiul unei întregi serii de concert. Doru Popovici, care a prezentat selecția de lucrări alese din creația foarte active muziciene, a promis –

el având un cuvânt determinant în desfășurarea stagiunii muzicale a Radio-ului – că acest moment este destinat să inaugureze o serie de astfel de portrete, menite să ilustreze evoluția artistică a unora dintre personalitățile reprezentative ale artei noastre componistice. Inițiativa este cât se poate de binevenită, pentru că astfel fiecare dintre creatorii care se vor perinda înaintea publicului au șansa să fie cunoscuți mult mai temeinic decât prin audierea –când și când – a câte uneia dintre lucrările lor. Dacă ne gândim bine, înainte cu mulți ani Filarmonica “George Enescu” deschisese o serie de “portrete camerale”(cuprinzând ,de pildă,seri dedicate lui Ștefan Niculescu, Doru Popovici,Adrian Rațiu,Dan Constantinescu etc.) care se bucuraseră de un frumos răsunset și încercăm un sentiment de satisfacție că Radioteleviziunea preia acum această ștafetă, bineînțeles la dimensiuni noi și cu o strălucire sporită, spre binele școlii noastre componistice, de o valoare națională și internațională unanim recunoscută.

Doru Popovici a avut și meritul că, fără să abuzeze de un limbaj prea specios,a trasat cu discernământ anumite trăsături generale ale creației compozitoarei.Discipolă a maestrilor Tudor Ciortea și Tiberiu Olah, Liana Alexandra a pornit de la un filon folcloric (foarte deslușit regăsit, de altfel, în unele din lucrările înscrise în programul serii),pe care l-a valorificat în baza cuceririi unei stăpâniri ferme a meșteșugului componistic: ea s-a remarcat printr-o artă complexă a instrumentației și orchestrației – semnatarul acestor rânduri poate atesta că unii critici de mare prestigiu internațional au avut cuvinte de apreciere pentru acest aspect al activității Lianeii Alexandra, în împrejurările în care o Simfonie a ei a fost supusă discuțiilor juriului premiului “Koussevitzky” –dobândind o autoritate notabilă în utilizarea celor mai variate mijloace muzicale (vocale, camerale etc.).S-a vorbit, de asemenea,în cadrul serii respective, de suflul proaspăt al muzicii Lianeii Alexandra, de utilizarea de către ea, a noului modalism, a unor tehnici contemporane caracteristice (aleatorism) și – ceea ce este important – de menținerea unui caracter direct, **nu prea căutat**,al propriei creații. Autoare de opere, balet, simfonii,

concerte, muzică de cameră, coruri, lieduri, piese instrumentale, compozitoarea dovedește o ușurință remarcabilă în abordarea oricărui domeniu al muzicii, fapt atestat de numeroasele premii și distincții obținute la însemnate concursuri internaționale de compoziție, precum și de ecourile favorabile suscitade de presa de specialitate de la noi și de peste hotare.

“Ziua bună se cunoaște de dimineață”, iar talentul încă din lucrările timpurii. Adevărul a fost ilustrat de **Sonata pentru flaut solo**, pe care însăși compozitoarea o situează în rândul creațiilor date la iveală curând după absolvirea Conservatorului bucureștean (din al cărui corp didactic face parte actualmente și ea). Personal am fost atras cu deosebire de această convorbire instrumentală permanent expresivă și solicitantă (“convorbire”, pentru că flautul părea a propune unele întrebări la care el însuși răspundea), fragmentele permanent mobile, închegându-se într-o gândire coerentă și convingătoare. Când reușești să reții interesul ascultătorului fie și printr-un firicel subțiratec de sunete fără să cazi nici în idilism anost, nici în monotonie monocromă, însemnele înzestrării sunt sigure. **Cadenza** pentru vioară solo (1983) este de o vervă instrumentală sinceră, nedisprețuind tradiția romantică și aducându-ne uneori adieri din **Lăutarul** lui George Enescu (**Impresii din copilărie**), sau **Tzigane** de Ravel. A urmat recenta **Sonată pentru șase corni** (primă audiție absolută), alternând între semnale festive, buciunate sau vânătorești și sonorități încețoșate, tainice, pădurești, de climat wagnerian, stabilind o unitate absolută de peisaj sonor și sufletesc, într-o manieră familiară autoarei, de a nu mai urni inutil din loc o anumită imagine, odată înstăpânită.

Cvartetul de coarde (1985) luminează, după mărturisirea autoarei preocupări de expunere a unui material sonor cu elemente de folclor ancestral, prezentându-le pe rând, într-un timp (psihologic) concentrat și alteori lărgit, extins. Înfațișată tot în primă audiție absolută, lucrarea place îndeosebi printr-o anumită asprime și vehemență, prezentă de pildă în atacurile dure ale violoncelului. Într-o cu totul altă lume ne poartă **Allegro Veloce e Caratteristico** pentru orgă solo (1985), un

omagiu lui J.S.Bach plecând de la familiarul material al unui preludiu din **Das Wohltemperierte Klavier** devenit, în viziunea compozitoare noastre, nucleul unei dinamice și personale **Toccata**, atractivă prin ea însăși și de o prospețime ce nu aduce deloc a pastişă. Urmează **Concertul pentru flaut, violă și orchestră** – după două variante inițiale, a rămas până la urmă a treia – lucrare dominată de un anumit decorativism, o ambianță sonoră cu arome orientale și în care simțim parcă nevoia unei substanțialități sporite care să depășească jocul sonor agreabil – cert-dar parcă prea limitat în ecouri. Pe de altă parte **Simfonia a IV-a -“Ritmuri Contemporane”** pentru 18 soliști (deci o simfonie de cameră) atrage de la început printr-o îngemănare de timbruri luminoase (flaut-marimbafon-vibrafon-harpă-clavecin), excelent alternată, în mișcarea secundă cu ritmuri picante, mușcătoare, cu aluri folclorice (uneori jazzistice) - în orice caz binevenit stimulatorie și împrăștiătoare. Concertul se încheie cu idilicele **Imagini pentru cor de copii**, compozitoarea nesfiindu-se să aducă tinerilor ei interpreți oranda unei pagini suplimentare, concepută **ad hoc**, cu atributele atractivității nesofisticate.

Toată această înlanțuire de lucrări pentru tot felul de soliști, formații de cameră, orchestră, cor a fost prezentată exemplar printr-un effort interpretativ de primă mână. Aș menționa (în lipsa programului de sală. Totuși strict necesar în asemenea ocazii) pe flautistul Nicolae Maxim, violonistul Mircea Opreanu, grupul de corniști (Nicolae Dănilă etc), cvartetul de coarde “Clasic” al Radioteleviziunii Române, organista Ilse – Maria Reich, violistul Ștefan Gheorghiu, corul de copii “Voces Primavera” dirijat de Claudiu Negulescu, Orchestra simfonică a Radioteleviziunii Române, prezentă în grupuri instrumentale și în formație cerută de specificul diferitelor lucrări, a fost dirijată cu seriozitate și competență de Cristian Brâncuși. Era limpede efortul de studiere intimă, amănunțită a tuturor creațiilor prezentate; rezultatul a fost o naturalețe eficientă, fără falsă paradă.

Un concert reușit – atât în amănunt, cât și în semnificația lui generală – care dă frumoase perspective operei de lăudabilă

propagare a valorilor noii noastre muzici. Iar pentru compozitoare, o justă răsplată a unei munci încordate, depuse fără odihnă pentru cucerirea tuturor orizonturilor artei sonore contemporane.

Alfred Hoffman

Revista România Literară
Anul XX, nr.1, 1 ianuarie 1987

O valoroasă inițiativă a Radioteleviziunii Române
Concerte - medalion ale compozitorilor români contemporani

Zilele acestea s-a inaugurat un nou ciclu de manifestări artistice în Studioul Radioteleviziunii Române: **concerte-medalion**. Așa cum a explicat în cuvântul introductiv compozitorul Doru Popovici – noul și entuziastul coordonator al biroului de creație al RTV – aceste concerte urmăresc să surprindă pluralitatea de stiluri, diversitatea mijloacelor de expresie, trăsăturile caracteristice ale celor mai reprezentativi compozitori români de azi. Alegerea Liane Alexandra pentru debutul medalioanelor s-a dovedit inspirată și convingătoare, întrucât compozitoarea dispune de un remarcabil palmares internațional și de o bogată paletă de lucrări, evantaiul pieselor sale pornind de la muzică vocală și instrumentală camerală și ajungând până la ample partituri de muzică simfonică, vocal-sinfonică, balet și operă – de indiscutabilă valoare.

Concertul medalion din sala mare a Radioteleviziunii a cuprins o selecție bine gândită cronologic și edificatoare pentru

definirea unei autentice personalități a școlii componistice românești. Simpla enunțare a programului atestă amplul teritoriu abordat de Liana Alexandra: **Sonata pentru flaut solo, Cadența pentru vioară solo, Sonata pentru șase corni, Cvartetul de coarde, Allegro veloce e carrateristico pentru orgă, Concertul pentru flaut, violă și orchestră, Simfonia a IV-a**, cantata **Două imagini** pentru cor de copii și orchestră. Dacă vom sublinia faptul că unele piese s-au executat în primă audiție absolută, iar majoritatea afișului s-a bazat pe lucrări recente (1983-1986) vom avea o imagine completă asupra **ineditului** medalionului. Poate că nu ar trebui să trecem prea ușor și peste superioara ținută interpretativă asigurată de soliști de frunte (Mircea Opreanu, Nicolae Maxim, Ilse-Maria Reich, Ștefan Gheorghiu) și de formații prestigioase ca Orchestra de cameră RTV, **Corul "Voces Primavera"**, **Cvartetul "Clasic"** conduse cu competență de dirijorii Cristian Brâncuși și Claudiu Negulescu.

Există un "specific feminin" în muzică ? Iată întrebarea esențială ce a plutit permanent de-a lungul celor aproape trei ore oferite de Liana Alexandra unui public competent, entuziast, de certă receptivitate. Într-adevăr, piesele solistice pentru flaut și vioară, dar mai ales **Simfonia a IV-a** și **Concertul pentru flaut și violă** au cristalizat trăsătura lirică, luminoasă, nobilă a tinerei compozitoare. Există o înclinare particulară spre melodia de esență românească, proprie sentimentului de dor, ce domină scriitura Lianeii Alexandra. Ar fi însă greșit să se creadă că tensiunea dramatică lipsește sau apare întâmplător (**Cvartetul** de pildă, conține o concentrare de forță interioară irezistibilă), dar paginile cele mai convingătoare poartă amprenta unei sensibilități înnăscute. Ceea ce surprinde pe profesioniști rămâne maturitatea gândirii, abilitatea mijolacelor de expresie, stăpânirea unui rar meșteșug orchestral, vituozitatea mânăuirii fiecărui instrument, Liana Alexandra a ascultat cu atenție melosul românesc și l-a topit într-o surprinzătoare varietate de forme și limbaje. Setea de cunoaștere a folclorului, a cuceririlor artistice ale epocii se simte la fiecare pagină de partitură. Medalionul Liana Alexandra a însemnat

nu numai o încântare, ci și o biruință a unei creatoare de superioară pregătire profesională ce face cinste școlii noastre contemporane.

Viorel Cosma

Informația Bucureștiului
Anul XXXIV, nr.10 302, 6 Decembrie 1986

Cronica discului
Incantații, gheșele lumii

Septemvrie. Plouă ai domă ca-n tablouri ca să uit, ca să ștergem până și urmele iubirii de-o vară. Septemvrie. Cocorii ne intră în stoluri fosforescente, migratori cu chip de mirese, prin cețurile ferestrelor uitate deschise crezând pesemne că se duc spre țările calde. Ramurile de flori sălbatică din vase au ceva oriental în privire, ceva de gheșe, poate. Lună plină-septemvrie. loaia cade mărunț dintr-o mână care vrea să mă lege la ochi, să nu te mai caut. Ce nu știe ea însă (extravaganțele mele!) că pot să șterg – și asta în primul vis, lacrima sărată a toamnei. Pot isca primăvara gândindu-mă pur și simplu la ănglicile ei albastre - cum spunea Morike – fulturând prin văzduh. Sau pot asculta așa cum ascultă firele de iarbă cascada feerică de lumină a lunii, cu sălbatic parfum – **Incantațiile II** de **Liana Alexandra**, muzică de cameră pentru clarinet, pian, vioară, violoncel și percuție. Septemvrie – o dimineață venită nu știu cum prea devreme, adusă de un tren grăbit într-o gară cu peroane pustii pe care nici țipenie de om n-o așteaptă. O dimineață după o noapte albă băută până la ultima picătură ca o cupă cu otrăvitor de dulce șampanie. Septemvrie cu ochii verzi de parcă ar putea din ei să răsară o primăvară, și **Incantații II** de **Liana Alexandra**(1978), surorile consonanțelor damnând în acorduri relațiile tonale clasice, ale **Simfoniei a III-a Diacronii**, ale **Concertului de clarinet**,

Rezonanțelor pentru pian și orchestră, Sonatei pentru flaut solo, Muzicii pentru clarinet, harpă și percuție și, cum de nu, ale celei mai frumoase povești, devenită operă pentru copii – **Crăiasa Zăpezii**. Septembrie urmărind vânătoarea de vânt a cocorilor, căderea lor cu încetinitorul, ca niște mirese prin genele mele ninse de somn. Dimineața cețoasă a ferestrelor prin care trec crezând nebunește că se duc înspre țările calde. **Incantațiile II** – aeriene gheișe reluând mereu formulele de ostinato, amplificându-le până la tensiuni nebănuite, dând peste cap până la ultima picătură un filtru. Repetările sale, rol de cocori sau poate de fluturi albi, ușor ciumați, cu aripile pergamentoase revenind, urcând pe coloana înfintă a unui Psalm de Arghezi către beatitudine: “redempta aeternitate in consensu mentis, Novo ritu cithara personet”... Vocile instrumentiștilor făcând să vibreze în văzduhuri panglica albastră a primăverii – interpretează formația Musica Nova – minuni pe pământ în septembrie. Afară plouă ca în tablouri.

Anca Romeci

Revista Săptămâna, Serie Nouă nr.37(770)

13 Septembrie 1985

Ascensiunea unei compozitoare

În cadrul celei de a IX-a ediții a Festivalului George Enescu, în seara zilei de 17 Septembrie, într-o joi, a avut loc, în Studioul de concert al Radioteleviziunii, premiera operei de concert **Crăiasa Zăpezii** de **Liana Alexandra**. Moment important atât pentru tânăra compozitoare, cât și pentru peisajul românesc muzical contemporan. Căci **Crăiasa Zăpezii** înseamnă pentru **Liana Alexandra** apropierea sa de problematica muzicii pentru

copii,perimetru oarecum neglijat de creatorii contemporani, în timp ce pentru muzica românească reprezintă o necesară îmbospătare a repertoriului de gen. Situată prin forța apelului ei de pace, iubire și bună înțelegere în punctul de confluență al vârstelor, lucrarea **Lianeii Alexandra** dobândește un plus de dramatism, fin tensionat.

Consemnând evenimentul, presa a relevat semnificațiile acestei creații. Astfel, **Alfred Hoffman** scria: **“Liana Alexandra este o compozitoare ce ne-a obișnuit în ultimii ani cu continuitatea succeselor ei internaționale...faptul că opera CRĂIASA ZĂPEZII a fost inclusă în programul Festivalului Enescu se datorește,fără îndoială, valorii indubitabile alucrării”**.

De altfel,succesul operei de concert amintite nu este unicul din acest an al tinerei compozitoare.Premiul Uniunii ce i-a fost decernat pentru **Concertul pentru flaut, violă și orchestră** – el s-a cântat pentru prima oară la noi la 21 Aprilie, tot într-o joi – confirmând o dată mai mult, talentul dar și munca asiduă a compozitoareii. Lucraea a avut prima audiție la **Uppsala(Suedia)** – fiind, de altfel,o comandă a Universității din Uppsala – sub bagheta dirijorală a lui **Ilarion Ionescu Galați** (soliști **Veronica Berkes** și **James Horton** din SUA) și a fost primită excepțional de critica americană. Iată, **Jan Kask** afirma în zialrul UNT: **“Constelația este neobișnuită,atât în ceea ce privește combinarea soliștilor, cât și a instrumentelor din orchestră. Publicul a audiat lucrarea concentrându-se vădit”**.

Carmen Stoianov

*Suplimentul Literar Artistic
al Scânteii Tineretului
Anul I,Nr.15,Duminică 27 Decembrie 1981*

Mica antologie a artei tinere
Liana Alexandra

Ceea ce impresionează realmente în componistica Lianeii Alexandra este gândirea muzicală, modul în care, dincolo de o anume însușire perfectă a marilor lecții, unind cu profesionalitate categorii aparent opuse și situații muzicale paradoxale, opera se constituie într-o limpiditate, o coerență și o frumusețe a alcătuirii cu totul personale și remarcabile.

Nu vreau să fac remarci estetice, pentru că în acest caz instrumentele analizei ar trebui să fie altele, nu vreau să formulez aprecieri pur muzicale – s-au făcut atâtea studii, cronici și articole disecând, interpretând opera compozitoarei – nu vreau să creez nici imaginea unui galop de constatări extramuzicale declanșate de filtrarea unor audiții prin propria sensibilitate.

Fiecare din lucrările Lianeii Alexandra își impune cu multă autoritate imagistica ei proprie, propriul raport între formă și conținut, între model și idee, propria consonanță și succesiune a mișcărilor, propriul Univers timbral. Și cu toate acestea fiecare dintre ele se încadrează într-un complex muzical caracterizat de-o continuă adăugare progresivă. Complex impregnat de o puternică vocație armonică și care impune la un moment dat un sistem valorizator propriu. Iată de pildă **Simfonia a III-a "Diacronii" (armonii pentru pacea lumii)** este de o fluentă armonică extraordinară, un melos cu inflexiuni dramatice, creând o situație tensionată, în planul conceptualului dar și al manifestărilor pur formale. Intenția expresivă este evidentă, **neoromantismul** cu care ar putea fi etichetate **Diacroniile** pleacă chiar din frazeologiile și simbologiile la care se apelează – Simfonia are amploare, măiestrie chiar, o orchestrație de mare forță, vitalistă (orchestrația remarcabilă, perfect stăpânită este una din constantele Lianeii Alexandra), sugerează o stare baladescă, o libertate de mișcare interioară care presupune o cu totul deosebită stăpânire a mijloacelor – a modulației și a întâlnirii acordurilor, a corelațiilor armonice mai ample. **Diacronii** sugerează o adevărată forță organizatoare.

- **Vreau să mă adresez publicului, dar asta nu înseamnă o lene spirituală. Vreau să-mi fie firească o modalitate de a scrie care să aibă și un puternic caracter emoțional.**
- Într-o vreme în care se experimentează vehement, în care sensibilitatea și habitudinile publicului meloman sunt uneori de-a dreptul atacate, scrieți o muzică apreciată de critici și ascultată de public. Mi se pare o performanță.
- **Cred că în clipa aceasta artistica experimentul nu mai este criteriul valorii artistice.**

Revin la constatarea mării puteri artistice asociative de care dă dovadă compozitoarea – mărturisesc că Simfonia a III-a în partea finală mi-a dat, de câte ori am ascultat-o, senzația unei rafinate agravări pluridimensionale, amintindu-mi “Fantastica” lui Berlioz, părăndu-mi una din paginile memorabile ale componisticii românești. O adevărată fascinație melodică. Ea mă face să mă gândesc la o idee muzicală enunțată de Pascal Bentoiu :”Găsesc că atașamentul extraordinar al publicului față de melodie e un fenomen cu totul remarcabil. El ar trebui să dea permanent de gândit compozitorilor, adeseori furați de alte aspecte – pasionante desigur –ale muncii lor.”

Distilând sunuri românești de mare puritate, tradiționale, într-o modalitate proprie, mizând pe aceeași forță a repetitivității, mai precis pe crearea unor emoții, exacerbarea sensibilității artistice și reluarea obsesivă a temelor, prin demantelarea rețelilor muzicale, un fel de detaliere până la ultima nuanță, un fel de privire în ultima extremitate, **Concertul pentru flaut, violă și orchestră de cameră** comandat autoarei de Universitatea din Upsalla este de fapt o lucrare de amploare în care ideea migrează în formele muzicale cele mai diverse. Uzând poate chiar de un stil “retro”, el ilustrează ambiția artistică a autoarei de a crea pe coordonatele verticalității, fără să se supună modelor și prejudecăților, pe o poziție estetică de maximă receptivitate. Complex, impresionant, Concertul este o adevărată revelație, amintindu-mi o mirare wittgensteiniană că “există ceea ce există”! Sau opera pentru copii “**Crăiasa Zăpezii**” o feerie melodică, de-o luxurianță armonică copleșitoare.

În ce mă privește, am stat de vorbă cu Liana Alexandra despre concerte și receptarea muzicii românești peste hotare, despre sincretismul artelor, despre activitatea ei pedagogică de la Conservator. Ba într-o dimineață răcoroasă de toamnă, la redacția **Suplimentului**, împreună cu Miruna Ionescu, încercam în trei, adevărate incursiuni pe verticala timpului în istoria artelor, cu paralele și apropieri între literatură, muzică, pictură și teatru.

Nu cred însă că pot comunica prea bine ceva din suflul artistic pe care mi l-a inspirat Liana Alexandra. Tot ce-aș putea spune ar fi desigur fragmentat, ciopârțit, o fracție dintr-un întreg.

Singurul lucru care o poate reprezenta cu adevărat este însăși opera ei – diversă, de-o remarcabilă profesionalitate, sutele de pagini scrise și care au trecut spre public s-au bucurat de recunoaștere ori așteaptă încă pe portative.

Și de fapt nimeni nu poate spune ceva despre Liana Alexandra. Nici cei care o cunosc, nici articolele pe care ea le semnează, nici colegii, nici studenții ei, nici chiar ea. Numai opera ei, deja desprinsă parcă de persoana incredibil de tânără și de agreabilă, opera constituită, reală, un întreg de cristal, numai opera ei despre care nu mă sfiesc să spun că este minunată.

Cleopatra Lorințiu

*Suplimentul literar-artistic
al Scânteii Tineretului*

Anul III, Nr. 42(108), Duminică 16 Octombrie 1983

Mereu în pulsul vieții

- Am avut o stagiune plină de satisfacții- ne mărturisește compozitoarea **Liana Alexandra**, deținătoare a 12 premii naționale și 7 internaționale pentru o mare diversitate de genuri muzicale: muzică de cameră.simfonică, cantate, opere, piese corale. În etapa republicană a Festivalului Național “Cântarea României” am fost prezentă cu opera “În Labirint”, în interpretarea colectivului Operei Române din Timișoara, cu Simfonia a VI-a “Patria Eternă” cântată în primă audiție de către Orchestra Radioteleviziunii, dirijor Paul Popescu, “Larghetto pentru orchestră de coarde”, cu care am obținut premiul al doilea la concursul internațional de compoziție de la Mannheim(R.F.Germania).
- *Într-adevăr, o “recoltă” bogată ce încununează o activitate componistică laborioasă , un talent plutivalent.*
- Adevărul este că pentru mine, ca pentru orice artist al acestui timp, comanda socială este comanda propriei conștiințe. Publicul, îndeosebi tineretul este foarte receptiv la muzica ce se compune azi și este foarte important că I se oferă posibilitatea compozitorului să-și asculte opusul destul de repede, că fiecare concert începe cu o piesă contemporană, că se organizează numeroase cicluri, gale, portrete componistice, sub genericul “Muzica românească în actualitate”, că însuși Festivalul Internațional “George Enescu” include în afișul său creația românească actuală, ceea ce nu se întâmplă în țări cu mare tradiție muzicală.
- *În ediția precedentă a festivalului s-a cântat și opera dv.”In Labirint”, pe un libret semnat de Geroge Arion, despre care s-au pronunțat elogios specialiștii și publicul. Am reținut din cronica apărută în “Romanian News”, sub semnătura criticului Edgar Elian:”O muzică înalt accesibilă, care este totodată modernă, elevată, o muzică ce se armonizează cu atmosfera de operă când tensionată, când relaxantă, plină de farmec”.*

- Opera are un mesaj umanist – lupta omului cu sine, pentru cunoașterea adevărului, pentru căutarea frumosului. În general școala muzicală românească s-a afirmat în lume prin sondarea unor structuri ritmice și modale ce aparțin ethosului românesc. Căci aparținem unei țări, unei spiritualități și cultivarea acestui univers sonor este patria spirituală în care mă pot exprima cel mai clar, cel mai sincer.

Octavia Treistar

Almanahul Femeia, 1990, pag.44

Tudor Ciortea – despre muzică și muzicieni

“Pentru un dascăl care și-a încheiat o îndelungă activitate pedagogică, satisfacția cea mai mare este să urmărească zborul din ce în ce mai sigur și mai înalt al foștilor săi elevi.

Printre aceștia se distinge în mod clar compozitoarea **Liana Alexandra**.

Încă din timpul cursurilor de Forme muzicale și Compoziție la Conservatorul din urbe, I-am apreciat o seamă de calități care s-au concretizat, ulterior, în lucrările sale din ce în ce mai bine primite de publicul nostru meloman. Compozitoarea, care este în prezent și cadru didactic universitar, știe ce vrea și vrea ce știe; adică, are mereu prezent în conștiință schema desfășurării sonore pe care o întreprinde. Forța ei de muncă și zelul ei de realizare creatoare sunt remarcabile.

Ceea ce i-aș dori, poate pentru viitor, este să asculte mai atentă susurul interior ale propriei sale sensibilități artistice

pentru a lăsa talentul să răzbată mai ușor, mai neîngrădit de comandamentele rațiunii. De altfel lucrul acesta se și desenează în evoluția tinerei compozitoare Liana Alexandra”.

Ideea acestei selecții, rezultat al parcurgerii unui mare număr de însemnări și manuscrise, atinge- sperăm- scopul propus, de a-l aduce din nou, printre noi, pe Maestrul Tudor Ciortea, fermecătorul și solarul artist care a cunoscut, de-a lungul vieții sale, experiența majoră a descoperirii muzicii prin studiu, muncă și iubire. Este, la această aniversare, cea mai temeinică moștenire ce continuă să ne lumineze.

Dr. Grigore Constantinescu
Revista Muzica, Serie Nouă Anul V, Nr.1(171)
ianuarie-martie 1994

Trio Modus sau Autoritatea Valorii

Un recital de excepție a marcat, de curând, inaugurarea unei noi stagiuni muzicale la Muzeul Memorial “Dimitrie și Aurelia Ghiață”. TRO MODUS – singurul trio de suflători din peisajul muzical bucureștean, a susținut, în ambianța de înaltă spiritualitate a muzeului, un concert de muzică românească și belgiană contemporană.

Desfășurată sub înaltul patronaj al Muzeului National de Artă al României și al cunoscutei Academie Européene des Arts, această nouă “Seară a Muzeului Memorial D.și A. Ghiață” a reunit într-o sinteză unică, lumea atât de variată și pasionată a fenomenului artistic contemporan. Muzica și pictura au contribuit deopotrivă la crearea unei frumoase atmosfere culturale – intenție, de altfel, explicit formulată de compozitoarea **Liana Alexandra**, organizatoarea și sufletul ciclurilor de concerte organizate aici.

Noua stagiune, a treia în ordine cronologică, și-a propus, așa cum a subliniat în deschidere Dna Liana Alexandra, o apropiere cât mai eficientă și cuprinzătoare a realității muzicale contemporane de înțelegerea și bucuria estetică a unui public reunit cu admirabilă consecvență în ambianța Muzeului “Ghiată”. Locul de onoare a revenit formației TRIO MODUS (înființat la inițiativa fagotistului **Vasile Macovei**, invitați fiind **Gheorghe Scutaru**-flaut, **Florin Ionoaia**-oboi), alcătuită din muzicieni entuziaști care ne-au permis să intrăm să intrăm în lumea sonorităților contemporane....

Fără îndoială, frecventarea muzicii contemporane este capabilă să conducă la deslușirea tainelor elocinței speciale cu care ea se cuvine servită auditoriului pentru a-l convinge și a-l ferma. Lipsa de ostentație a fost o calitate necesară interpretării “**Trio-ului pentru Flaut, oboi, fagot**” de **Liana Alexandra**. I s-a adăugat înțelegerea structurilor consonante ale acestei lucrări, colorarea subtilă și variată a țesăturii sonore. Compus în 1991, acest Trio se înscrie în suita unor preocupări mai largi dedicate de Liana Alexandra muzicii de cameră. Am aminti de exemplu “Imagini întrerupte” pentru cvintet de suflători, “Sonata pentru șase corni”, sau “Sonata pentru flaut” lucrări caracterizate prin același limbaj consonant. De data aceasta, “Trio-ul pentru flaut, oboi și fagot” a prins contur cu o finețe și o interiorizare întemeiate pe o frumusețe sufletească și o seriozitate pilduitoare...

Marina Preutu

*Cultura Națională, nr.20
3-5 octombrie 1996, pag.8*

Muzica și matematica

Când auzim că a mai apărut încă o carte despre muzică și, în plus, despre **teorie**, cea mai obișnuită reacție e să încercăm brusc dorința de a vorbi despre vreme. La rare ocazii, însă, dăm de câte o carte de acest gen, care e nu numai interesantă, ci chiar pasionantă, trezindu-ne dorința nu numai de a o citi, ci de a ne implica cu totul într-însa.

Binecunoscută compozitoare și profesoară de compoziție la Universitatea de Muzică din București, dna. Liana Alexandra a scris tocmai o astfel de carte. Intitulată *Componistica muzicală-un inefabil demers între fantezie și rigoare* (Universitatea de Muzică din București, 1999), cartea este un studiu bine documentat și perfect integrat al relației dintre muzică și matematică; nu numai matematica armoniei și a armonicilor, nu numai aceea a formei și a funcțiunii și, nu numai cea a ritmului și a numărării măsurilor, ci o sinteză a acestora, unde suma e cu mult mai mult decât părțile.

Relativ suplu, volumul ne conduce de la Platon (muzica sferelor, secțiunea de aur) și Aristotel (catharsis prin muzică) la afasinatele teorii acustice ale secolului I înainte de Hristos (cititorul așteptând cu nerăbdare un prilej pentru a experimenta cu “vasele teatrale” ale lui Vitruviu Pollio) și la un sistem de analiză armonică, ritmică, structurală și integrală ce se bazează pe seriile lui Fibonacci și, mai ales, pe “careele magice”.

Acest sistem amintește de analiza Schenker, față de care însă e mai subtil și mai complex. Totodată, Prof. Alexandra aduce dovezi concludente, arătând că sistemul său poate fi folosit cu egal succes la analiza unor compozitori precum Bach, Mozart, Beethoven, ca și a muzicii lui Enescu, Messiaen, Feldman, Stockhausen, sau a muzicii ce se scrie astăzi. Plin de exemple muzicale, volumul îngăduie cititorului să “interacționeze” cu ipotezele dezvoltate, ceea ce reprezintă încă un plus față de obișnuitele tratate de teorie avansată.

Prin și după toate acestea,însă, Prof.Alexandra nu uită nici o clipă principiul dintâi al muzicii,sintetic exprimat într-un citat de Pierre Schaeffer, pe care domnia sa îl așează ca motto al întregii lucrări:”On peut tout réduire à des nombres,y compris la musique de Beethoven. Mais nous n’entendons pas de nombres, nous entendons de la musique.“

Recomand această carte nu numai studenților preocupați de teoria avansată, ci și celor care, deși au absolvit cursurile cu pricina, nu și-au pierdut curiozitatea intelectuală, precum și –de ce nu – acelor melomani care doresc să arunce o nouă și fascinantă privire asupra structurilor muzicii.

Scott Tinney(SUA)

Actualitatea muzicală
Anul X,(1999),nr.22(I/iunie)

Confluente muzicale România-Belgia

Pastorala pentru oboi și pian de Liana Alexandra are un farmec și o liniște a narațiunii captivante. Sonoritățile de toacă, sugerate de repetatele picături sonore ale pianului în zona contraoctavei, aștern o pajiște pe care urmează "a păși" oboiul. Fabulația lui începe, paradoxal, pe un timbru ce imită tonul cald al unei trompete îndepărtate. Dar această sonoritate, mimetic reprodușă, nu vestește, ci adună straturi dense, roiuri de sunete armonioase, ce creează un veritabil zăduf sonor. Același instrument de suflat capătă mai apoi un timbru de instrument popular (posibil taragot). În secțiunea centrală a *Pastoralei*, el baleiază agitat fără a depăși tesitura specifică. Totul e presărat cu aluzii la cântecul

păsărilor (Olivier Messiaen), la muzica acvatică (Claude Debussy), cu umbre de tulnic, amintind de partea mediană a *Sonatei a III-a pentru pian și vioară, în caracter popular românesc* de George Enescu. În finalul *Pastoralei pentru oboi și pian* a Lianeii Alexandra, cercul se închide, pacea revine. Este o muzică plină de originalitate, care te face să vrei să o reascuți, pentru a-i savura frumusețea.

Marcel Frandea

Revista LiterNet, 25 noiembrie 2008

CD-Spektrum Kurtzgefasst

Este un gest de curaj să compui simfonii în prezent. Compozitoarea româncă Liana Alexandra este însă pregătită să le creeze – simfoniile nr. 6 și 7 existând deja pe un CD, realizat cu dragoste. Înregistrările au fost efectuate la un înalt nivel profesional de către Radiodifuziunea Română și se pot compara cu modelele profesionale de marcă. Booklet-ul este sintetic, conținând într-un spațiu restrâns informațiile necesare. Din punct de vedere sonor, aceste lucrări ilustrează certe afinități cu poetica baltică și mai ales cu cea scandinavă – ceea ce este întrucâtva surprinzător, desigur nu fără bucuria de a fi cunoscute. Este de la sine înțeles să menționez că această compozitoare orchestrează magistral, stăpânind aparatul simfonic cu virtuozitate. Sonoritățile post-romantice sunt într-adevăr greu de descris, fără a face o analiză mai amplă. Liana Alexandra demonstrează întotdeauna o sensibilitate sigură în decoperirea celor mai ingenioase combinații între motivele melodice și structurile metro-ritmice.

Constanze Holze

VIVAVOCE, Frankfurt/Main

Decembrie, 2001

Recenzii ale presei

- Personalitate artistică înzestrată cu un fin simț al formei bazat pe elemente contrastante, bine definit mai ales în orchestrație (*revista Muzica, București*).

- Liana Alexandra a dovedit mulți ani că tehnica ei de compoziție este deja bine stabilită. Ajutată de muzicalitate și imaginație, această tehnică îi permite compozitoarei să obțină cele mai bune rezultate cu orice fel de grup muzical (*Contemporanul, București*).

- Fiecare piesă muzicală nouă o așează pe Liana Alexandra în conducerea generației ei de compozitori români, premiile internaționale demonstrând evoluția artistică ascendentă a acestei dedicate compozitoare (*Flacăra, București*).

- Liana Alexandra este considerată drept ea mai bună compozitoare româncă a generației ei. Vocabularul ei compozițional este variat, întinzându-se de la tehnici aleatorii la melodii lirice vaste bazate pe elemente folclorice din propria cultură (*Grey Youtz, The Michigan University, S.U.A.*)

- Muzica Liane Alexandra este plină de căldură și de elemente melodice originale alăturate unui minunat vast spirit

dramatic. Orchestrația ei inefabilă și imaginativă este uimitoare (*Arbetarbladet, Gevle, Suedia*).

- Liana Alexandra își depășește colegii și anihilează persistența prejudecată a sexelor care continuă să existe. Opera ei este o prelucrare subtilă și neobișnuită a folclorului românesc ce îmbină în producție” avangarda” cu „tradiția”. Legături surprinzătoare între „hora” românească în tempo rapid și melodiile de tipul Ligetti, între „doină” și un plăcut Expressivo încep a apărea (*Frankfurter Allgemeine Zeitung, Germania*).

- Liana Alexandra a demonstrat excelența la Gaudeamus. În această săptămână la Gaudeamus s-au strâns numeroși compozitori , iar Liana Alexandra a atins excelența - enorm, bogat, extravagant, teribil de picant, o existență imensă (*NRC Handelsblad, Amsterdam, Olanda*).

- În lipsa lor de atenție, muzicienii din Vest cred de multe ori că întreaga lume estică este un monolit muzical cu mult în urma timpurilor și izolată de restul lumii muzicale prin bariere politice și culturale. Când întâlnești o compozitoare ca Liana Alexandra trebuie să îți reexaminezi toate acele prețioase prejudecăți. Liana Alexandra nu se descrie nici ca o tradiționalistă, nici ca o compozitoare de avangardă (*Robert Finn, S.U.A.*).

- O scurtă laudă a unei remarcabile piese. Se referă la o compoziție a româncei Liana Alexandra, o transfigurare a

folclorului românesc, remarcabilă prin ferma ei măiestrie, fascinantă în mesaj. Merită menționat faptul că virtuozitatea instrumentală servește muzica (*Revista Muzica, Germania de Vest*).

Fiecare stil se adresează unui anumit grup.

Accesibilitatea muzicii contemporane nu este o problemă specială. Fiecare gen de muzică se adresează unui anumit tip de public. Fiecare stil se adresează unui anumit grup de intelectuali. Întotdeauna apare disconfortul spiritual, când un anumit calapod este impus unei civilizații, care nu are tradiții în modelul impus. Apoi, când, la răstimpuri istorice, apare ceva „nou”, este normal ca acel experiment să fie realizat într-un grup restrâns. În țara noastră, muzica secolului XX este mai puțin prezentă în programele de concert, dar nu din cauza publicului, ci din motive financiare și legislative, ce țin de respectarea dreptului de proprietate intelectuală. Editorul are dreptul să dea sau să nu dea acordul de execuție publică. Așadar, problema accesibilității muzicii contemporane rămâne un subiect de conversație deschis. Personal, întotdeauna am avut succes la americani, care mi-au și dat număr de licență internațional din 1980. Americanii mi-au permis să compun românește, mi-au interpretat lucrările cu mare plăcere, mi-au acordat întotdeauna

sprijin. La doctrina budistă, care este și ea internațională, nu am succes pentru că acolo factorul de identitate națională trebuie să dispară, nu ai voie să compui consonant sau modal-tonal, succesul de public fiind apreciat drept ceva superficial. Așadar, totul este relativ...

Liana Alexandra

Actualitatea Muzicală, aprilie 2004

Un autentic eveniment artistic

Aula Palatului Cantacuzino a găzduit în după-amiaza zilei de 24 mai două microrecitaluri cu structuri repertoriale și stiluri diferite. Prima parte intitulată "American Love Songs", a fost interpretată de Susan McClellan (SUA) - flaut, Șerban Nichifor - violoncel și Liana Alexandra - pian. Acest concert a cuprins lucrări camerale ale pionierilor americani, muzici ce degajă o atmosferă luminoasă, expresivă și foarte cantabilă. Toate au fost dedicate sentimentelor de dragoste față de patrie, față de Dumnezeu, de familie, de umanitate. Interpretarea expresivă a celor trei soliști - Susan McClellan, Șerban Nichifor și Liana Alexandra - a creat o ambianță elevată de pace și liniște sufletească, în contrast cu angoasa avangardei postexpresioniste - și poate prea dură - a mult bătătoritului stil budist, precum și a avangardei germane.

Cel de al doilea recital, susținut de duo-ul olandez Hans De Jong (saxofon) și Paul Hermsen (pian), a cuprins, în primă audiție absolută *Pastorale* de Liana Alexandra (o lucrare de amplă respirație, deopotrivă elegiacă și dramatică, cu o

pregnantă expresivitate), alături de *Invocatio* de Șerban Nichifor (o rafinată melopee cu modulații ancestrale și contemporane), precum și admirabilele opus-uri semnate de compozitori olandezi...

A.S.

Revista Muzica nr.3(2003)

TERAPIE MUZICALA - APLICAȚII

Se spune că, dacă ar fi să împărțim muzica între **talent, inspirație, tehnică și teorie**, că proporțiile ar arăta în felul următor: **80% talent și inspirație și 20% teorie și tehnică**. Cu toate că poate părea un procent destul de mic, fără teorie și un minim de tehnică nu-ți poți pune în aplicare ideile .

Cursul Terapie Muzicală, aplicații, susținut de către d-na profesoara Liana Alexandra este foarte interesant și util din mai multe considerente:

- cu ajutorul programelor MidImage, Mozart Dicegame, Band-in-a-Box se urmărește activarea resurselor creative existente în fiecare individ, pentru a facilita exprimarea și pentru a conduce prin creativitate la deblocaje;

- permite persoanei să se conecteze cu sine însăși prin intermediul imaginii și sunetului, să dezvolte capacitățile de expresie, comunicare și relaționare;
- este o cale accesibilă atât pentru adulți cât și pentru copii;
- prin modul de utilizare a programelor respective se poate urmări efectul relațional și emoția estetică(în producerea și receptarea sunetului și imaginii)ca modalitate de dezvoltare a persoanei.

Setarea acestor programe nu prezintă probleme deosebite, cei care urmăresc cu atenție pașii de instalare și utilizare, vor ști deja să folosească destul de bine aplicațiile respective.

Mulțumim d-nei profesoare Liana Alexandra pentru deschiderea și amabilitatea sa din cadrul orelor petrecute împreună.

Vă doresc mult succes în continuare.

Gabriela Cristea

Universitatea Transilvania - Brasov

Facultatea de Muzică

Master: Meloterapie

Terapie Muzicală - Aplicații

REFERAT APLICAȚII MUZICALE

Deși de facturaă și pregătire psihologică, cu puțină experiență muzicală, aproape deloc, cursul de aplicații a fost extrem de interesant pentru mine, au fost noutăți care mi-au suscitât interesul. Nu mi-am putut imagina că tehnologia va ajunge atât de departe încât să facă din un individ uman, afon în ale muzicii un mic creator de muzică. Este un program bun Mozart DiceGame, uimitor și chiar amuzant în sensul că te relaxează după o zi grea în care vii acasă încărcat de negativitate.

Band in the Box este la fel de nou și uimitor pentru mine. Să asculți ce ai „creat” tu să poți schimba și să vezi că iese ceva ce este încercat de tine, tu care niciodată nu vei putea fi numit un muzician pare de domeniul fantasticului și parcă crește o plăcere în tine și o altfel de atracție pentru muzică pe care o înțelegi altfel de cum ai înțeles-o până acum.

În general lumea în ziua de astăzi este stresată și nu mai are timp să se oprescă și să vadă în jur natura cu susurul izvoarelor cu cântecul păsărelelor, cu vântul prin sălcii. Suntem grăbiți și am intrat într-un vârtej din care cu greu ieșim, dacă mai ieșim.

Ca să ajute cumva la eliberarea de prinderea nebună a vârtejului au apărut acele melodii de relaxare numite melodii de meditații care împreună cu imaginiile vizuale pot forma o terapie în toată legea, ca omul obosit să se încarce și să își formeze rezerve pentru a putea porni mai departe. Așadar ultima parte cea în care poți crea tu imagini pe muzică aleasă de tine sau cu o imagine aleasă de tine a fost extrem de interesantă, deoarece face apel la sentimentele fiecărui om accesând sau mai bine zis putând accesa amintirile personale ale fiecăruia. Nu e mininat să primești de ziua ta ceva creat de un prieten care să poarte imaginea ta sau melodia ta preferată?

Un curs de interes, noi studenții l-am dorit, dar nu mi-am imaginat că poate să fie așa de interesant, dovadă faptul că fiecare era înebunit să își facă rost de programele să nu uite, sau să îi scape ceva. Am încercat să îmi notez pașii să nu uit și eu ceva important, să am posibilitatea acasă să folosesc ce am văzut și pe viitor nu știu încă cum îl voi aplica dar este un pas important că am aflat de toate aceste lucruri noi. Aș putea spune că acest curs a fost ca un balon care a îmbrăcat conținutul acestui master l-a legat dându-i culoarea muzicii.

Și acest lucru nu s-ar fi întâmplat fără doamna profesor Liana Alexandra căruia trebuie să îi mulțumesc pentru răbdarea și relaxarea care a dăruit-o prin acest curs. A fost realmente o plăcere că a trecut prin viața mea cu prezența cu cunoștințele dânei, a făcut să văd altceva, să vad un om dedicat artei și

muzicii. De aceea va rămâne o amintire plăcută a unui moment din viața mea .

Boboc Savatin Daniela

Master - Meloterapie

Impresii

Pornind de la premiza că omul cât trăiește învață , m-am înscris la master meloterapie , văzând-ul ca o oportunitate de a afla „ceva “ nou, atât pentru intelect cât și pentru sănătate .

Nu m-am gândit ca eu , care în luna octombrie știam doar să deschid și să închid calculatorul , să ajung în luna iunie să pot folosi chiar programe pe calculator . Datoroz acest lucru cursului dumneavoastră cât și profesorului Liana Alexandra , care de la început a știut cum să facă să dispară greul și inhibarea în fața computerului.

Sunteți în această privință un pedagog desăvârșit, pentru ca știți să simplificați lucrurile, greul să pară ușor ,ineditul să pară cunoscut .

Aveți o strategie a dumneavoastră în care tot ce e complicat se disipă , ramânând numai esențialul și firescul

Aveți o lejeritate în exprimare , toți acei termeni complicați în expunerea dumneavoastră păreau simpli , pe înțelesul tuturor , deși îi auzeam pentru prima dată.

Mi – ați dat încredere , ceea ce a făcut din mine un admirator sincer al dumneavoastră și al cursului dumneavoastra .

Cursul „Terapie – Aplicații” este pentru mine elementul „surpriză” al masterului . Nu știu cine a ales aceasta disciplină , dar a făcut și a gândit bine .Computerul este pentru omul de azi ,

pentru omul modern , indispensabil; este prezentul și viitorul nostru.

Mă bucur că am intrat în rândul celor care se mișcă repede, în pas cu „vremea”, în pas cu „noul”, în viața și în muzică .

M-a lăsat fără cuvinte primul curs, în care am aflat de Programul „Mozart-Dice Game”, neștiind că urmatorul „Band-in-a-Box” îl depășește pe primul , ca să culmineze totul cu Programul „MidImage”.

Ca să apari pe You-Tube cu numele tău este pentru mine ca mersul pe LUNĂ , adică o realizare incredibilă.

Mulumesc pentru acest lucru nu numai dumneavoastră ci și domnului profesor Șerban Nichifor , care a făcut un gest deosebit de generos pentru noi studenții de la master meloterapie .

Am avut posibilitatea ca tot la curs prin intermediul imaginilor(sursa –calculatorul) să vă admir și în calitate de compozitor și interpret ; mă impresionează puterea dumneavoastră de muncă , dar și dăruirea cu care faceți totul . Sunteți un model demn de urmat.

Sper ca tot ce am învățat de la dumneavoastră să transmit mai departe ,pentru că numai așa văd menirea cursului „Terapie – Aplicații” .

Cu respect și afecțiune,

Distinsei compozitoare și profesoare Liana Alexandra

***Lefter (Stelea) Emilia anul I
Universitatea Transilvania Brașov***

Facultatea de Muzică

Master Meloterapie

Terapii muzicale cu Prof.Dr.Liana Alexandra

Privind în timp școala componistică românească, o școală fără tradiție, se poate afirma faptul că a avut o naștere și o ascensiune miraculoasă. Ea s-a racordat treptat la avangarda vestului pentru a se desprinde din contextul acesteia prin idei și realizări proprii, originale.

Datele native ale spiritualității românești, contemplația, vocația purificării, și esențializării cu pornire de la sursele arhaice ale folclorului, de la pictura și liturghia bizantină, sculptura lui Brâncuși, gândirea lui Mircea Eliade, deschiderile muzicii lui Enescu au favorizat această originalitate. Aceasta a fost apreciată de critici renumiți ca Ulrich Dibelius ce descoperea cu uluire în 1970 că „muzica românească modernă dispune de o bază largă și trainică cum nu există poate în nici o altă țară”, percepând-o ca „mișcare în plină efervescentă”. Harry Halbreich afirma în anul 1983 că „noua școală românească este fenomenul cel mai fascinant al muzicii europene din ultimii ani”. Profesor Liana Alexandra Moraru care ne-a îndrumat pașii în lumea componistică este o personalitate deosebită al muzicii

românești, compozitoare de mare prestigiu internațional și un pedagog de renume.

Disciplina TERAPII MUZICALE predată este esențială pentru formarea tinerilor meloterapeuți. Pentru studenții masterului de meloterapie a fost organizat un curs special de creație în care lucrările lor sunt înregistrate și apoi redade lumii virtuale prin intermediul internetului. A fost o ocazie deosebită pentru a ne iniția într-o activitate interpretativă dedicată promovării muzicii contemporane post-moderne dar și unei noi specializări pe piața românească, aceea de meloterapeut .

Cursul a avut menirea de a ne iniția și în lumea muzicii contemporane circumscrise stilului neo-consonant, dominant în muzica americană a secolului XX, prezent parțial și în muzica europeană.

Am compus sub îndrumarea d-nei profesoare numeroase lucrări cu ajutorul tehnologiei moderne. Principalele trăsături de stil care au fost receptate în creația noastră studentească reflectă cuceririle de tehnică a limbajelor provenind din experiența studiourilor de muzica electronică.

“Liana Alexandra a dovedit de mulți ani că tehnica ei de compoziție este deja bine stabilită. Ajutată de muzicalitate și imaginație, această tehnică îi permite compozitoarei să obțină cele mai bune rezultate cu orice fel de grup muzical”

(Contemporanul, București) inclusiv cu noi studenții de la meloterapie.

Masterand

Mota(Incze)Rodica

Universitatea Transilvania, Brașov

Facultatea de Muzică

Master Meloterapie

Terapii muzicale

Chiar dacă la început am fost puțin sceptică în privința acestui modul de terapie muzicală – aplicații, activitatea desfășurată de-a lungul celor șase întâlniri cu d-na Liana Alexandra Moraru mi-a confirmat faptul că mă înșelasem amarnic. Am fost neașteptat de plăcut surprinsă să descopăr că există programe pe calculator care pot fi extraordinar de utile și

de necesare în viitoarea profesiune pe care ne-am ales-o, aceea de meloterapeuți.

D-na Liana Alexandra s-a înarmat cu multă răbdare și tact și ne-a explicat pe îndelete ce face fiecare program și cum poate fi el folosit pentru bune rezultate terapeutice. A fost surprinzător să descoperim că există programe care pot transforma imaginea în sunet – **MID Image** (ne-am “auzit” propriile chipuri, prin fotografierea lor și convertirea în sunete muzicale), că există programe care permit vizualizarea muzicii și urmărirea notelor prin intermediul culorilor – **MAMPlayer**. Am fost uimiți să aflăm că putem compune noi înșine melodii terapeutice cu ajutorul unui program foarte deștept numit **Band in a Box**, folosindu-ne de enorm de multe stiluri muzicale existente deja în memoria programului. Un program care armonizează și recrează stilul preferat, doar cu un mic efort din partea noastră.

Am fost, iar, fascinată să descopăr programul **Mozart DiceGame** prin care, apăsând aleatoriu pe numerele din tabelul existent în program, am putut asculta piese muzicale compuse în stilul mozartian. Cu ocazia asta am aflat și lucruri inedite despre modul în care ilustrul compozitor își compunea multe dintre lucrări. Prin accesul la programul **Mozart 6**, am putut scrie partituri ce pot fi audiate și, bineînțeles, printate.

A fost o ocazie nemaipomenită de a descoperi că muzica se poate face și altfel decât prin instrumente acustice, că și cei care nu au o pregătire instrumentală temeinică pot face muzică prin intermediul unor astfel de programe atât de inteligent construite. Sunt mai mult decât sigură că voi folosi această oportunitate în activitatea mea viitoare din domeniul meloterapeutic.

Ma bucur enorm că am avut această șansă, că doi oameni extraordinari precum d-na Liana Alexandru Moraru și d-nul Șerban Nichifor ne-au deschis ochii și ne-au împărtășit din tainele acestei neașteptate fațete ale muzicii. Sunt extrem de încântată că există un CD care să reflecte activitatea de la curs, după cum sunt foarte fericită când îmi ascult muzica propriului chip și vizualizez imaginea special creată pe marginea acestei muzici. O șansă unică pentru a cărei existență voi fi recunoscătoare tot timpul de-acum încolo!

VLAD MITRUȚ LOREDANA

Anul 1 – Master Meloterapie

Universitatea Transilvania Brașov

Universitatea „Transilvania din Braşov”
MASTER MELOTERAPIE, semestrul 2,
Terapie muzicală aplicații,
Lucrări de Laborator cu Prof. univ. Dr. Liana Alexandra-
Moraru
Cursant Maria-Ecaterina Hanke

Lucrările de Laborator cu Prof. univ. Dr. Liana Alexandra-Moraru au oferit o gamă largă de posibilități referitoare la aplicarea *COMPUTER MUSIC*-ului în meloterapie. S-au abordat diferite domenii în acest sens, de la folosirea programelor de redactat partituri, de compoziție, de editare muzicale ș. a. m. d. – până la crearea unor imagini pe baza muzicii și invers: transformarea unor imagini în muzică.

Am învățat să creăm muzică relaxantă, apelând, cu ajutorul programelor amintite, la diferite tipuri de instrumente muzicale. Astfel un meloterapeut, cunoscător al acestor programe, poate alege și crea pentru fiecare pacient în parte muzica potrivită, cu instrumentele muzicale cele mai adecvate tratamentului acestuia. Calculatorul – care ar putea fi chiar generatorul îmbolnăvirii pacientului – devine astfel un asociat deosebit de util și eficient în vindecarea acestuia. Cunoașterea acestor programe muzicale poate așadar nu numai ușura, ci – în primul rând – diversifica modalitățile de abordare ale tratamentului meloterapeutic.

Orele petrecute la aceste Lucrări de Laborator și cunoștințele acumulate ne pot fi de real folos în meloterapie, iar DVD-ul realizat rămâne un document grăitor și, în același timp, o amintire frumoasă pentru fiecare cursant care a participat la aceste aplicații.

Ultimul interviu dat de
compozitoarea si profesoara
LIANA ALEXANDRA

- interviul a fost realizat de Georgiana Mirica in
noiembrie 2010, la Universitatea Nationala de
Muzica din Bucuresti -

1. *Ce v-a determinat să alegeți meseria de compozitor?
O considerați o meserie sau o vocație?*

Am ales această meserie pentru că mi-a plăcut și atunci probabil că a fost vocația vieții mele. Sigur, ea devine și meserie, dar devine o meserie după ce depășești stadiul acela de pasiune și de creație, de dorință, de necesitate de a crea. Chiar ce m-a determinat nu pot să răspund, cu toată sinceritatea, pentru că eu am pornit educația muzicală din fragedă copilărie. Muzica a fost primul limbaj pe care l-am învățat, am învățat întâi să scriu note, să citesc note la 3 ani și, abia după aceea alfabetul. E greu de spus ce m-a determinat. Probabil că am crescut în mediul muzical și asta mi-a plăcut. Eu am făcut liceul teoretic unde am învățat foarte bine. Am ieșit șefă de promoție la liceul *Gheorghe Lazăr*, puteam să aleg orice, dar am ales-o pentru că atunci mi-a plăcut. Sigur, acum poate mi-am mai schimbat din păreri, dar cariera e consolidată într-o direcție.

Cred că dacă aș fi din nou la 18 ani n-aș mai porni să fac muzică din nou. Deși m-am afirmat -cred- unii spun că plenar-adică am compus mult –sunt- prezentă, un compozitor –cred că răsfățat până la urmă de soartă prin solicitările pe care le am. Dar, având o dublă sau triplă

participare și existență în viață. De exemplu, catedra impune o anumită rigoare.

Prezența la catedră ca profesor și viața socială își au regulile lor, creația e cu totul altceva, eu sunt profund dezamăgită de răutățile colegilor. Adică nu mi-aș fi putut imagina că în acest domeniu, răutatea umană – pe cât e de frumos limbajul muzical - e atât de mare. Și din acest punct de vedere, dacă aș avea 18 ani, nu aș mai face muzică. Adică, nu mi-aș imagina că mă întâlnesc cu niște răutați –invidie – atât de mare, încât se plătesc unele și cu viața. La modul fizic. Eu sunt căsătorită cu un compozitor, suntem împreună de o viață, noi nu ne-am invidiat și nu ne-am urât niciodată. Probabil că facem o excepție. Eu nu pot să fiu invidioasă pe cineva că a produs.

2. *Aveți un compozitor preferat? Dacă da, v-a influențat acesta într-un fel propriile compoziții?*

E greu de spus. Îmi plac compozitori din toate genurile, din toate stilurile. Îmi place foarte mult folclorul românesc. Dacă e să spun, compozitorul preferat e etos-ul nostru, românesc, totuși mă definește ca și autoare, ca stare de spirit. Tehnic, sigur, toate mijloacele tehnice.

3. *Ați compus lucrări în genuri diferite: simfonic, vocal-sinfonic, concertant, de operă, cameral. Dintre acestea, aveți predilecție pentru un anumit gen?*

Da, genul simfonic , vocal-sinfonic și opera. Deci, genurile ample, acestea mă și definesc.

4. *În care dintre lucrările dumneavoastră vă regăsiți cel mai bine?*

Cred că în simfonii. Pentru că nu le-am scris niciodată la cerere. De exemplu, concertele instrumentale, toate s-au născut din cerere. De aici unele combinații care par stranii: flaut și violă, concert pt. pian sau pt. 2 pian, sau pian la 4 mâini, concert pt. colarinet, pt. saxofon, 5 soliști

și orchestră. Au fost solicitări nominale. La simfonii a fost doar solicitarea sufletului.

5. *În ce formație instrumentală regăsiți cel mai bine echilibrul sonor?*

În orchestră și mai nou și în computer.

6. *Mi-ați putea spune anumite trăsături specifice definirii stilului personal?*

Cred că sunt neoromantică, așa cum mi-au spus mulți. Adică îmbin tehnici foarte moderne de compoziție, dar dacă nu sună și frumos mie nu-mi plac. Frumos nu înseamnă neapărat euforic, sau eufonie, poate să fie și dramatic dar nu m-am supărat când mi-au spus mulți muzicologi că sunt neoromantică.

7. *Sunteți o adeptă a programatismului sau vă regăsiți mai mult în muzica pură?*

În muzică și matematică. În asta mi-am dat și doctoratul.

8. *Ce vă inspiră pentru a compune și care sunt locurile favorite?*

Ideea muzicală în sine mă inspiră. Eu cu mine însămi.

9. *Credeți în geniul Mozart sau în muncă stăruitoare pentru a deveni geniu?*

Mozart în sine e un geniu. Sigur!

10. *Cum v-ați judeca propria creație în calitate de critic muzical, dacă aceasta ar aparține unui alt compozitor?*

Cu lupa criticului care are o meserie în mână. Nu cu sentimentul, ci obiectiv.

11. *Activitatea dvs. reunește mai multe direcții: pedagog, compozitor, membru al unor uniuni de creație. Cum se îmbină toate aceste preocupări?*

O muncă asiduă.

12. *Care sunt perspectivele muzicii secolului XX?*

Este secolul cel mai frumos, cu cele mai multe stiluri.

13. *Cum vedeți muzica astăzi?*

Variată, așa cum e și omenirea. Eu sunt pozitivă.

14. *Un gând concludiv...*

Succes și pace pentru toată lumea și inspirație tuturor compozitoarelor.

LIANA ALEXANDRA [Z. L.]

Mai întâi am primit un SMS: “ În noaptea aceasta a murit marea compozitoare *Liana Alexandra* ”. Semnat – Șerban Nichifor, compozitorul, pedagogul, omul de atitudine, perechea de viață și de artă celei care... Nu. Nu se poate ! Am format imediat numărul de telefon. Soțul ei era încă în stare de șoc. Vorbea precipitat. O congestie cerebrală. S-a simțit rău în ultimele zile. Vorbea greu, jumătați de cuvinte... “Și, la doctor?”. “N-a vrut să meargă”.

De când o cunosc ? De când a primit premiul Asociației Culturale Mondiale a Evreilor Originari din România - A.C.M.E.O.R., acordat “personalităților culturale românești care promovează prietenia între România și Israel”. Eram în Sala ARCUB. Pe podium a apărut o făptura făcută să fie lumină printre oameni. A vorbit puțin, apoi s-a așezat la pian și ne-a cântat un fragment dintr-o compoziție; creația ei. Cine spune că muzica simfonică e greu de înțeles, nu face decât să vehiculeze o prejudecată, inchizând butonul radioului numai când aude că se transmite concertul unui contemporan. **Muzica pe care-o ascultam semăna cu razele filtrate prin vitraliile unei catedrale: suave, “vorbind” la fel de tulburator cum o făceau preclasicii. Erau acolo seninatate amară după zbuțiu, plutire după frângere, uneori, ghemuire în sine, cum fac copiii după ce au plans.**

Am întâlnit-o pe urmă la evenimentele artistice organizate de Asociația Culturală de Prietenie România-Israel - ACPRI – se număra printre vicepreședinții Asociației -, la atâtea Festivaluri “Enescu” ori matinee de răsunset, la Centrul Comunitar Evreiesc... Ne-am imprietenit. N-am să uit cum a venit cu soțul ei, când eram la spital, imobilizată, după ce suferisem un accident la un picior. Cum mi-a adus flori și ciocolată; ea , Liana, nume de floare. Cum vorbeam la telefon, cum ne trimiteam *e-mail*-uri. Chiar de anul nou ne-am urat de bine una celeilalte cu fulgi muzicali și căsuțe de basm și oameni de zăpadă.

Poate-a plecat să cânte lui Dumnezeu muzica ei.

Iulia Deleanu

**Revista REALITATEA EVREIASCA, Publicatie a
Federatiei Comunităților Evreiești din România, Anul LV,
Nr.354-355 (1154-1155), 1- 31 Ianuarie 2011, 25 TEVET, 26
SVAT 5771, pag. 20**

REMEMBER LIANA ALEXANDRA

A plecat dintre noi **LIANA ALEXANDRA**, prim-vicepreședinte din prima zi de la înființarea Asociației Culturale de Prietenie România-Israel (1990).

Născută în anul 1947, după absolvirea Universității Naționale de Muzică din București, cu specializări la Weimar și Darmstadt, **LIANA ALEXANDRA** parcurge toate treptele didactice, devenind Profesor universitar Dr. Pedagog cu vocație, în același timp pianistă de virtuozitate și daruitoare compozitoare, se bucură de recunoaștere națională și internațională: 1978 – Marele Premiu al Fundației Gaudeamus (Olanda), de șapte ori laureată a Premiului Uniunii Compozitorilor din România, 1980 – Premiul Academiei Române. Pe lângă alte zeci de premii obținute în SUA este desemnată de opt ori Femeia Anului. În 1990 compune *Simfonia a VIII-a Ierusalim* și, după Premiul Beer Sheva (1986), în anul 1997 i se acordă Premiul ACMEOR de Prietenie România-Israel.

Asociația Culturală de Prietenie România-Israel deplânge plecarea neașteptată și mult prea timpurie a minunatului om și prieten care a fost **LIANA ALEXANDRA.**”

Prof. Veronica Bârlădeanu

Asociația Culturală de Prietenie România-Israel

**Revista “Jurnalul Săptămânii”, Tel Aviv, Ianuarie 2011,
pag.2**

In Memoriam LIANA ALEXANDRA

Negurile acestui capricios ianuarie bucureștean au răpit-o pe neașteptate și mult prea devreme pe muziciana complexă, pe inspirata și prolifică compozitoare **LIANA ALEXANDRA**, pe profesorul universitar de compoziție și orchestrație, pedagog dăruit, pianistă de virtuozitate și OM în agora, prea modest pentru a-și fi mediatizat recunoașterea națională și internațională, consacrară de care s-a bucurat până la plecarea dintre noi, în plină putere de creație.

Născută în anul 1947, absolventă a Universității Naționale de Muzică din București (1971), a compus numeroase lucrări, genurile sale de consacrare fiind cel simfonic, vocal-sinfonic și concertant (8 simfonii, 3 opere, 7 concerte instrumentale, 4 cantate, un oratoriu pe teme biblice, precum și numeroase variate lucrări camerale).

Voi aminti cu emoție și închinare doar câteva dintre multele distincții ce i s-au acordat și în mod special pe cele ce vizează spațiul american: 1980 – Premiul Academiei Române și Premiul Gaudeamus (Olanda), de șapte ori laureată a Uniunii Compozitorilor din România, 12 premii obținute în SUA, printre care *Five Hundered Leaders of Influence* (1986, 1989), *Medalia Mileniului II* (2000), *Cercetătorul Anului 2001*, *Premiul Internațional al Păcii* (Uniunea Convenției Culturale a USA) 2003.

În anul 1990, împreună cu soțul ei, Conf. univ. Dr. compozitorul și violoncelistul Șerban Nichifor, a înființat duo-ul *Intermedia-Nuova Musica Consonante*, axat preponderant pe

promovarea muzicii contemporane circumscrise stilului neoconsonant predominant în muzica americană a secolului XX. Din anul 2002 *Nuova Musica Consonante*, prin înscrierea sa în planul INC – USA, devine *Nuova Musica Consonante - Living Music Foundation USA*, iar, din 2011, *Liana Alexandra – Nuova Musica Consonante – Living Music Foundation USA* în cadrul prestigioasei organizații *European Conference of Promoters of New Music* (ECPNM).

Îi însoțim cu gândul pașii în eternitate, pentru eternitate !

M. N. Rusu

Revista “Lumina Lina” / “Gracious Light”, Romanian Institute of Orthodox Theology and Spirituality, An XVI/Nr.1, Ianuarie-Martie 2011, pag. 80, New York

O VIE AMINTIRE...

Când rostesc numele doamnei LIANA ALEXANDRA, fără să exagerez cu ceva, mă cuprind fiori, nenumărate emoții deoarece domnia sa a fost printre primele mele repere în a lua contact cu muzica nouă. Până în 2005, aunci când am avut șansa de a o cunoaște, de a o întâlni , prin intermediul carismaticului și energicului compozitor și soț Șerban Nichifor, noțiunea de muzică nouă era pentru mine ceva mai mult decât străin, abstract...

Insă, ce mult mă bucur de acea după-amiază. Se spune că nimic nu e întâmplător. Oricât s-ar stradui unii să explice și să

demonstreze prin argumente științifice, hazardul nu are niciun fel de putere.

Totul a fost excelent proiectat. Și parcă îmi amintesc, ca fiind acum, când povestesc. În acea după-amiază, fiind în căutare de un loc de studiu am intrat în fosta sală Chopin, a Conservatorului bucureștean. M-a întâmpinat, cu zâmbet sincer, cu o amabilitate deosebită, neștiind că în fața ochilor mei se afla acea personalitate ce avea să-mi schimbe radical destinul meu artistic. Căutam o piesă din repertoriul nou, după anii 1970. Mi se părea un lucru dificil, deoarece nu aveam un feedback necesar.

Dar, ceva s-a schimbat din acel moment. Discuțiile, interesul manifestat, generozitatea domniei sale m-au fascinat. O asemenea influență a avut darul de a –mi schimba orientarea mea muzicală.

În mai puțin de două săptămâni, piesa “Quasi Cadenza”, o lucrare de referință în repertoriul violonistic postmodern mi-a devenit o lucrare preferată, nelipsită din aproape niciun recital personal.

Ce mult contează acest lucru, să cunoști compozitorul, omul deosebit aflat la locul potrivit.

Doamna LIANA ALEXANDRA este mai mult decât un pedagog. Este și va rămâne cu adevărat O DOAMNA, o prezență distinsă, o vie amintire ce o voi purta mereu în suflet!

De aceea o consider o artistă completă de secol XX care mi-a arătat cum anume poate evolua creația, prin reevaluarea componentei consonante, ce apropie umanul din fiecare din noi.

Pentru toate aceste viziuni noi asupra artei, rămân dator Doamnei LIANA ALEXANDRA și mereu va avea mereu, o vie amintire.

Prof.Dr. Daniel Mihai

26 Aprilie 2011

Ce reprezintă pentru cunoașterea mea muzicală LIANA ALEXANDRA

Prin anii '70 am ascultat la radio o piesă foarte interesantă de Șerban Nichifor, și alta, curând după aceea, una de Liana Alexandra. Am mers la marele magazin „Muzica” de pe Calea Victoriei și am întrebat dacă nu există cumva discuri cu muzica acestor compozitori. Mi s-a răspuns că nu există în stoc dar vor fi căutate și voi fi anunțat telefonic, numărul meu fiind cunoscut ca vechi client al magazinului. Totodată mi s-a spus că cei doi compozitori sunt soț și soție. Peste câteva zile am primit un telefon de la Șerban Nichifor care aflase cu surprindere că m-am interesat de dânsul și de soție și că dorește să mă cunoască. L-am invitat la mine și așa a început o prietenie legată, evident, de muzică și de o stimă reciprocă. Apoi am cunoscut-o și pe Liana Alexandra. De atunci am urmărit cu mare atenție tot ce prindeam pe la radio, rareori prin săli de concert cu recitaluri sau câte o simfonie a celor doi soți. Șerban mi-a dăruit o casetă cu simfoniile sale americane și cu două simfonii ale Lianei care m-au încântat. Pentru coperta discului cu cele două simfonii americane i-am oferit o fotografie dintr-unul din parcurile naționale din SUA. Cu Șerban Nichifor apoi am înființat împreună „Asociația de prietenie România-Belgia” care a avut o frumoasă activitate, cu concerte și recitaluri. În acestea au fost executate și piese de Liana Alexandra și de Șerban Nichifor, ea la pian și el la violoncel.

Mărturisesc că un am fost un fan al muzicii contemporane, ca meloman neșcolit neputând să înțeleg logica ei. Ascultând cu atenție tot ce am putut să prind pe la radio, să găsesc câte un disc sau casetă din muzica Liane Alexandra, am început să mă familiarizez cu noul limbaj al unei părți a muzicii contemporane, adică ceea ce cei doi soți au numit „Nuova Musica Consonante” prin care vroiau să readucă în muzică regulile clasice de compunere, după dezastrul adus de dodecafonism și alte curente aberante apărute în a doua jumătate a secolului trecut. Din muzica Liane Alexandra am învățat să înțeleg ceva din muzica contemporană, am aflat că se pot realiza compoziții numai pentru

percuționiști („*Ritmuri pentru patru percuționiști*”), am aflat că se poate scrie o operă cu iz polițist (*În labirint*), cât de expresivă poate fi muzica repetitivă („*Crăiasa ghețurilor*”), sau valențele noi ce pot fi concepute pentru orgă, harpă și block-flöte, fără a mai vorbi de utilizarea benzii de magnetofon sau a calculatorului, nu pentru a dovedi modernitate ci pentru a da relief și fațete noi ideilor muzicale. Din păcate nu cunosc suficient vasta operă a Liane Alexandra (se pare peste 100 numere de opusuri) dar este o deficiență a editorilor de discuri de la noi care nu se ocupă deloc de promova-rea muzicii românești noi, ceea ce este un atentat la cultura națională.

Ca un continuu ascultător al posturilor de radio și asiduu cititor al unor reviste străine am constatat invazia muzicii baroce cu tot felul de nume scoase din anonimatul istoriei, cu muzică agreabilă, anostă și tot aceeași, dar peste toate aceste nume rămân să strălucească aștri, precum Bach și Händl. Cu muzica contemporană trăim același fenomen, o pleoră de nume cu piese prezentate în primă (și ultimă) audiție, ce nu ne spun nimic, peste care vor rămâne să se înalțe însă câteva vârfuri dar, noi contemporanii, le desprindem greu din marasmul general. Printre aceste vârfuri este, și va rămâne fără îndoială, Liana Alexandra, una din cele mai luminoase și performante figuri ale muzicii actuale de la noi, recunoscută și multipremiată și peste hotare. Plecarea ei prematură pentru a trece în istorie lasă un gol în actualitate și multe regrete pentru tot ce nu a apucat să ne spună. Eu personal îi port o mare grațitudine pentru că m-a apropiat de muzica contemporană, mi-a deschis asufletul spre un fascinant univers de sunete, îmbinate în chipuri noi dar, spre deosebire de mulți „moderniști”, inteligibile, chiar dacă necesită uneori o audiere repetată. Înțelegerea muzicii contemporane dă satisfacția matematicianului care a rezolvat o problemă dificilă sau a alpinistului care, după o luptă crâncenă cu stânca, a atins vârful. Liana Alexandra m-a învățat care sunt căile pentru a atinge piscurile muzicii contemporane, nu ușoare dar deschizătoare de noi perspective și satisfacții sufletești.

Prof. Univ. Marcian Bleahu

Gânduri pentru Liana Alexandra

Draga mea, sunt sigură că de acolo de sus mă auzi și mă înțelegi. Am pierdut o prietenă adevărată. Îți mai aduci aminte cum ne-am cunoscut? Ai venit la noi conducând o echipă de evaluatori naționali atunci când ne-ai impresionat prin profesionalismul tău, prin pregătirea profundă pe care ai făcut-o pentru a fi cât mai eficientă. Sincer am observat o minte organizată cum nu am mai întâlnit în viața mea. Noi, toți colegii de la Facultatea de Muzică ai Universității din Oradea îți suntem profund recunoscători pentru acea critică constructivă pe care ne-ai făcut-o cu blândețe și exigență, cu responsabilitate și colegialitate. Specializările noastre acreditate au astăzi în managementul lor și o părticică din sufletul tău nobil. Personal am constatat, alături de o pregătire profesional – științifică remarcabilă modestia și valoarea omului de artă, de cultură.

Îți mulțumesc Liana că după aceea ai avut încredere în mine și am făcut echipă în câteva evaluări ARACIS în țară. Îți mulțumesc că am reușit să învăț de la tine că exigența poate face casă forte bună cu bunătatea și noblețea. Am suferit, și încă sufăr deoarece ai plecat prea repede, pentru că îmi propusesem să ne cunoaștem mai profund și mai deaproape. Au rămas prea multe lucruri nefăcute și nespuse ...

Noi toți îl rugăm pe Bunul Dumnezeu să te ocrotească în împărăția Lui.

Cu cele mai curate gânduri, cu durere și cu înălțătoare sentimente,

*Profesor universitar doctor **Agneta Marcu**, decanul Facultății de Muzică al Universității din Oradea.*

Oradea, 25 aprilie 2011

Liana Alexandra a fost pentru mine o prietena foarte buna si apropiata. Ne cunonsteam din anul 1978. Pentru mine este o pierdere foarte mare, faptul ca Liana nu mai este in viata, imi lipseste ca om si ca muziciana.

Toate piesele, pe care Domnia sa le-a compus pentru orga, mi le-a dedicat mie. Eu le-am interpretat cu multa placere permanent in turneele pe care le-am facut in multe tari si la prestigiose festivaluri internationale. Cronica muzicala a avut multe laude pentru aceste piese interesante si pentru aceasta compozitoare de geniu.

Imi doresc din toata inima ca muzica **Lianeii Alexandra**, care cuprinde numeroase lucrari simfonice, vocal-simfonice si concertante, sa fie interpretata si auzita, si in viitor, in multe sali de concerte din Romania si de peste hotare.

Ilse Maria Reich

27 Aprilie 2011

In memoriam Liana Alexandra

Atunci când vorbim despre o persoană la timpul trecut, ne gândim la imaginile care ne vin în memorie, ca semn că cineva nu a fost dat uitării. Atunci când vorbim despre o persoană la timpul prezent, ne plasăm într-un raport de unitate temporală între trecut și viitor. Personalitatea regretatei Liana Alexandra, atunci când este evocată prin prisma operei sale, îmbină reflectarea în conștiință a unei creații care își află originile în puncte temporale lăsate în urmă și care dăinuie în câmpul culturii într-un etern prezent.

Orice operă de artă dăruită cu harul virtuții estetice depășește orice limitare temporală. Or, creațiile muzicale și studiile muzicologice ale Liane Alexandra sunt circumscrise unei moșteniri culturale nepieritoare, pe care regretata compozitoare și savantă o lasă generațiilor viitoare. Opera sa rămâne o mărturie de neșters, la care se adaugă amintirile celor care au cunoscut-o personal, fie ca studenți sau colegi de breaslă. Personal, îmi amintesc de regretata maestră atât prin contribuțiile sale deosebit de valoroase în domeniul creației muzicale, cât și prin cunoștințele pe care aceasta le-a descoperit, cu generozitate, tuturor celor care au descifrat tainele formelor și analizelor muzicale tocmai datorită acestei personalități pentru care arhitectura muzicală a constituit temelia propriilor creații construite cu talent și dragoste pentru muzică.

Liana Alexandra reunește **indivizibilul** — creația care este circumscrisă unicității — cu **valoarea**, având însemnătate nu doar în câmpul conștiinței sociale (compozitoarea bucurându-se încă din timpul vieții de recunoaștere internațională), ci și în vârful ierarhiei artei și culturii fără frontiere. Prin urmare, nu putem vorbi despre Liana Alexandra la timpul trecut, deoarece compozitoarea există în **prezent** prin opera muzicală și literatura științifică de specialitate, iar toate aceste contribuții însumate constituie adevărate trepte către spiritualitatea izvorâtă din creația artistică.

Permanent preocupată de viața muzicală, având o vie înclinație către starea intelectuală și afectivă deosebit de intensă, Liana Alexandra rămâne un exemplu care strălucește prin opera sa, asemeni unei lumânări care va fi ars cu intensitatea care a mistuit-o, prematur, pe altarul muzicii. De fapt, în Antichitate, altarul era locul de jertfă și îmi amintesc că, odată, marele compozitor Ștefan Niculescu mi-a spus că drumul muzicianului decis să meargă până la capăt pe calea care i-a fost hărăzită este o Golgotă. Personal, cred în resurecția creatorului prin opera sa, cred că ceea ce rămâne din amintirea unui artist sunt operele sale, pentru că dacă omul nu este perfect, muzica poate accede către perfecțiune prin armonia pe care o aduce în mijlocul oamenilor. Dacă omul este muritor, limbajul muzical este nepieritor. Dar miracolul muzicii se produce doar atunci când este statornicită deplina consonanță între cei care creează

partitura și cei care o tălmăcesc și o ascultă, respectiv atunci când se creează o balanță între plăcerea compozitorului de a se dăruia semenilor prin arta sunetelor și plăcerea ascultătorului de a primi mesajul culturii. În cazul Liane Alexandra acest raport este unul de egalitate.

Un gând aparte de recunoștință pentru toate lucrurile frumoase pe care regretata maestră le-a îndeplinit pentru societate, atât în domeniul creației muzicale, cât și al cercetării muzicologice, va rămâne permanent în inimile celor pentru care Profesorul este un îndrumător, un mentor care transformă treptat, prin cunoștințe și pregătirea sa de specialitate, ucenicul muzician într-un profesionist pe băncile școlii.

Requiem aeternam Liana Alexandra.

Adrian Mociulschi R

OMAGIU LUMINII: OMAGIU DOAMNEI LIANA ALEXANDRA

Cum să construiești omagiu din cuvinte unui om căruia i-ai putea asocia lumina, zâmbetul de dincolo de rostire și o modestie care pare neverosimilă pentru lumea în care trăim, pentru felul agresiv în care fiecare caută să se pună în valoare – oricum mai mult decât merită...?

Cu ce raze de soare să scriu despre prezența – pe care nu o pot numi „amintire” – a celei care m-a îndrumat în aprofundarea disciplinei pe care astăzi o predau, și eu, la rândul meu? Cum aș putea mulțumi pentru faptul că a știut să fie cel mai discret profesor din toți pe care am avut bucuria să-i am, fără mania discipolilor și a măiestriei sale, fără exagarea de sine în fața studenților săi... Mereu caldă, prietenoasă – dar sobră în performanța didactică și componistică, mereu prezentă, demnă, dar atât de tainică... departe de cuvintele rostite despre sine, despre propria creație, despre ideile care o animau...

Doamna Liana Alexandra s-a ascuns în veșnicie foarte devreme, prea devreme... Îmi pare rău pentru generațiile de studenți care o vor asculta de cum încolo vorbind – și mai convingător – doar din muzica sa, din partiturile sale, din amintirile noastre frumoase pe care continui să refuz să le numesc „amintiri”, spunându-le „prezență”.

Doamna Liana Alexandra va vorbi de acum încolo din glasul co-autorului marii lor povești de iubire, profesorul, muzicologul și compozitorul Șerban Nichifor, cel care spunea că jumătate din sine a plecat cu aleasa inimii sale, iar jumătate din ea contiuă să trăiască prin el.

Și va vorbi. Continuă să vorbească, căci orice act artistic privilegiat se află dincolo de cuvinte, acolo unde veșnicia se cucerește pentru o singură lacrimă, pentru un singur suspin sau un gând senin. O mult prea tristă zi de ianuarie ne-a adus aminte că muzica este croită mai ales

din tăceri, căci tăcerile vorbesc – la fel ca și în viață – mai mult decât cuvintele, decât sunetele. Muzica este mai ales ceea ce nu se aude, ceea ce s-a depozitat în amintirile frumoase pe care știi să le lași în urma ta. Toate celelalte sunt doar semnele văzute ale unor realități pe care, pentru a le revela, trebuie să le aproximăm prin sunete. Ceea ce auzim din muzică constituie prețul plătit pentru a împărtăși bucuria de dincolo de ea. Coborâm la ceea ce este, la expresia sonoră pentru că altfel am rămâne singuri în frumusețea care ne-ar înlănțui.

Doamna a ales să ne împărtășească frumusețea inimii sale, din care a izvorât arta sonoră cu simplitatea firească a copiilor care se joacă în mijlocul unei poieni însorite. Doamna Liana Alexandra știa că frumusețea eliberează numai când este împărtășită, altfel devine singurătate. Acea singurătate care nu rodește, care nu înflorește în taină, care nu-și deschide lumina spre alții pe acele căi de nimeni știute...

Eu am văzut lumina ei și din băncile mici ale conservatorului – în vremea când Domnia sa ne deschidea tainele formelor și analizelor muzicale, mi-o amintesc atât de clar și din serile muzicale minunate în care interpreta – în duo – lucrările pe care le zămislise în orele de veghe artistică. Și o văd și acum, când dorul de ea mă copleșește, când o aud rostind frumoasele sale lecții de dincolo de vreme... în sălile care răsună a veșnicie.

Am auzit-o tot timpul în care mă simțeam, câteodată, aproape singură. Timpul în care visam – ca și azi - la o lume în care să nu se mai valorifice doar arta publicului abundent, în care să conteze calitatea morală a artei noastre. Chiar și valoarea devine, în contextul seninătății sufletești, un concept lipsit de un spectru complet de rezonanță: armonicile ei se estompează în dreptul unei contemporaneități insuficiente în moralitate, dar crispată în încercarea de a crea și menține aparența moralității.

Am auzit-o și atunci când visam ca, dincolo de virtuozitate și prestanță culturală, să simt, să văd opera muzicală ca pe o necesitate spirituală – mai mult decât estetică, atunci când visam la arta care trebuie pururea hrănită de iubire, de o viață curată și limpede, de frumuseșea nepieritoare, statornică.

Cuvintele sunt întotdeauna prea puține atunci când încerci să vorbești despre cei pe care-i iubești. Tăcerea este virtutea rară, singura care poate supraviețui în vecinătatea marii muzici, a marilor iubiri; prea puțini însă suntem capabili de ea.

Doamna Liana Alexandra ne vorbește din lumină despre singurul lucru ce nu se învață în academiile de artă: ***va trebui să dăm seama despre fiecare sunet pentru care l-am ascultat – fără a-l iubi.***

Etern omagiu Doamnei și prezenței sale luminoase.

Cu deosebit respect și recunoștință, de dincolo de timp,

Petruța Măniuț Coroiu, Univ. Transilvania Brașov

Liana, colega noastră cu o inteligență excepțională, a fost prima în decursul școlii, iar dacă alături de acest dar Dumnezeuiesc și harul talentului muzical, putem spera să creionăm ce fel de om a fost. Gradul de excepțională strălucire în atâtea domenii este probabil motivul pentru care mulți dintre noi nu au înțeles-o decât parțial: varfurile prea înalte sunt inaccesibile oamenilor obișnuiți și doar cei aleși, cei pregătiți și dotați ca să le cucerească pot avea

privilegiul de a privi de pe inaltimea lor lumea intreaga. Liana traia intr-o lume in care aerul era pur si rarefiat.

Pentru noi ceilalti, raman doar cuvintele de admiratie la adresa ei si bucuria de a fi fost - pentru scurte sau mail lungi perioade de timp langa ea. Am iubit-o pentru viata interioara pe care simteam ca o traieste, pentru faptul ca a avut dorinta de a ne vedea in ciuda preocuparilor noastre mondene, pentru modestia unei prezente puternic intelectualizate, cu realizari, creatii - daruri de suflet - ce vor ramane in memoria noastra chiar daca sunt mai putin intelese.

Sunt mandru ca am facut parte din aceasta generatie, ca am avut privilegiul de a fi colegi. Putini au avut forta de a se inalta la nivelul Lianeii, poate de aceea cu tristete o elogiez... sunt pierderi ce nu pot fi evaluate.

Imi permit sa adaug si cateva versuri pe care un coleg din USA, Sorin Davidescu, mi le-a trimis imediat dupa anuntul disparitiei Lianeii.

Liana
Amintirea ta ma cauta-n tristete
Un concert de pian ce n-a ajuns
la final, ultima nota
Ne vom intalni candva, mai curand sau mai tarziu
Ziua anume nu conteaza
Acolo unde rautatea oamenilor e primita cu scarba
Senina ti-e fruntea, cu audienta de milioane
Vei scrie atunci ultima nota
Tacerea va cadea alene.

Dr. Petre Popescu
senior astronomer
Astronomical Institute of Romanian Academy
www.astro.ro

Cuvinte mici pentru un mare om

...de ce nu știm să prețuim cu adevărat oamenii valoroși, care au însemnat atât de mult pentru mai multe generații...?

Am cunoscut în anii studenției un compozitor important în persoana doamnei profesoare Liana Alexandra. Era CRĂIASA muzicii românești, și nu doar prin opera pentru copii "Crăiasa zăpezii". Anii au trecut și am avut onoarea și privilegiul de a fi colegi la același Conservator. Am asistat neputincios la plecarea sa în eternitate ...a fost șocant!!!...era un om atât de viu și de optimist... Poate că nu mă voi obișnui nicicând cu faptul că nu o voi reîntâlni pe hol pentru un simplu salut cordial. Și îmi este greu, pentru că nu îi voi mai vedea zîmbetul decât în sufletul meu.

Vreau să sper că mai suntem câțiva care să îi mulțumim pentru că destinul dumneaei s-a intersectat și cu destinele noastre.

*Vlad Dimulescu,
Mai 2011, București.*